

Finansiell stabilitet och finansmarknadsfrågor

Sammanfattning

Utskottet föreslår i betänkandet ett tillkännagivande till regeringen om behovet av en ny regelbunden skrivelse om Internationella valutafondens (IMF) och andra internationella finansiella institutioners arbete med frågor som rör finansiell och monetär stabilitet. Förslaget är ett utskottsinitiativ.

Utskottet föreslår vidare att riksdagen avslår motioner om finansiell stabilitet och finansmarknadsfrågor. Motionerna handlar om kapitaltäckning och risktagande i banker, makrotillsyn och hushållens skuldsättning, EU:s bankunion, bankstrukturfrågor, kontanthantering och betaltjänster, konkurrens och transparens på finansmarknaden, regelverk och tillsyn, fakturabedrägerier samt SBAB. Utskottet hänvisar främst till pågående utredningar och arbeten, på såväl EU-nivå som nationell nivå, inom finansmarknadsområdet.

I betänkandet redogörs för aktuella bedömningar av den finansiella stabiliteten från IMF, Riksbanken, Finansinspektionen och Finansiella stabilitetsrådet. Utskottet anser att det är viktigt att följa och bevaka bedömningarna av den finansiella stabiliteten i Sverige och internationellt. Det finansiella systemet är centralt för en väl fungerande ekonomi, men samtidigt känsligt för störningar som kan leda omfattande samhällsekonomiska kostnader.

I betänkandet finns nio reservationer (M, SD, V, C, L).

Behandlade förslag

Ett utskottsinitiativ och ett sextiototal yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2016/17.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	6
Utskottets överväganden	7
Aktuella bedömningar av den finansiella stabiliteten	7
Ny skrivelse om internationella finansiella institutioners arbete med frågor som rör finansiell stabilitet	17
Motioner som rör finansiell stabilitet	19
Kapitaltäckning och risktagande i banker	19
Makrotillsyn och frågor om hushållens skuldsättning	22
EU:s bankunion och bankstrukturfrågor	26
Motioner om andra finansmarknadsfrågor	30
Kontanthantering och betaltjänster	30
Konkurrens och transparens på finansmarknaden	34
Regelverk och tillsyn inom finansmarknadsområdet	39
Fakturabedrägerier och inkassoverksamhet	43
Frågor om SBAB	45
Reservationer	48
1. Makrotillsyn och frågor om hushållens skuldsättning, punkt 3 (SD) ...	48
2. EU:s bankunion och bankstrukturfrågor, punkt 4 (V)	49
3. EU:s bankunion och bankstrukturfrågor, punkt 4 (L)	50
4. Kontanthantering och betaltjänster, punkt 5 (C)	51
5. Kontanthantering och betaltjänster, punkt 5 (V)	51
6. Konkurrens och transparens på finansmarknaden, punkt 6 (M)	52
7. Konkurrens och transparens på finansmarknaden, punkt 6 (V)	53
8. Fakturabedrägerier och inkassoverksamhet, punkt 8 (SD)	55
9. Frågor om SBAB, punkt 9 (V)	55
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	57
Motioner från allmänna motionstiden 2016/17	57

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Utskottsinitiativ om skrivelse

1. Ny skrivelse om finansiell och monetär stabilitet

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om behovet av en ny regelbunden skrivelse om IMF:s och andra internationella finansiella institutioners arbete med frågor som rör finansiell och monetär stabilitet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motioner som rör finansiell stabilitet

2. Kapitaltäckning och risktagande i banker

Riksdagen avslår motionerna
2016/17:79 av Johan Nissinen (SD),
2016/17:544 av Anders Schröder (MP) yrkandena 1–3 och
2016/17:585 av Susanne Eberstein (S).

3. Makrotillsyn och frågor om hushållens skuldsättning

Riksdagen avslår motionerna
2016/17:267 av Dennis Dioukarev (SD),
2016/17:273 av Dennis Dioukarev (SD),
2016/17:1203 av Jan R Andersson (M),
2016/17:1639 av Yilmaz Kerimo (S),
2016/17:1845 av Elisabeth Svantesson (M),
2016/17:2407 av Mikael Eskilandersson och Sara-Lena Bjälkö (båda SD),
2016/17:2444 av Olle Felten m.fl. (SD) yrkandena 1–4 och
2016/17:2455 av Markus Wiechel (SD) yrkandena 1 och 2.

Reservation 1 (SD)

4. EU:s bankunion och bankstrukturfrågor

Riksdagen avslår motionerna
2016/17:732 av Ulla Andersson m.fl. (V) yrkandena 1, 8 och 9 samt
2016/17:1077 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 8.

Reservation 2 (V)

Reservation 3 (L)

Motioner om andra finansmarknadsfrågor

5. Kontanthantering och betaltjänster

Riksdagen avslår motionerna
2016/17:620 av Maria Strömkvist m.fl. (S),
2016/17:865 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 34,

2016/17:888 av Krister Örnfjäder (S),
 2016/17:2474 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkandena 7 och 8,
 2016/17:2591 av Olle Felten och Anna Hagwall (båda SD) yrkandena
 1–4 och
 2016/17:2820 av Peter Persson och Erik Ezelius (båda S).

Reservation 4 (C)

Reservation 5 (V)

6. Konkurrens och transparens på finansmarknaden

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:108 av Jonas Eriksson (MP) yrkandena 1 och 2,
 2016/17:387 av Peter Jeppsson och Suzanne Svensson (båda S),
 2016/17:732 av Ulla Andersson m.fl. (V) yrkandena 2–7,
 2016/17:1136 av Jasenko Omanovic och Eva Sonidsson (båda S),
 2016/17:1481 av Boriana Åberg (M),
 2016/17:2933 av Mikael Eskilander och Jonas Millard (båda SD),
 2016/17:2987 av Per Åsling och Helena Lindahl (båda C),
 2016/17:3035 av Per Åsling och Anders Åkesson (båda C) yrkandena 1
 och 2 samt
 2016/17:3128 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 2.

Reservation 6 (M)

Reservation 7 (V)

7. Regelverk och tillsyn inom finansmarknadsområdet

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:876 av Hans Hoff (S),
 2016/17:1192 av Solveig Zander (C) yrkandena 1–4,
 2016/17:3057 av Ola Johansson och Rickard Nordin (båda C) yrkande 4
 och
 2016/17:3263 av Anders Hansson (M).

8. Fakturabedrägerier och inkassoverksamhet

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:1121 av Helena Bouveng och Mats Green (båda M),
 2016/17:1182 av Mats Green m.fl. (M) och
 2016/17:2309 av Johnny Skalin (SD).

Reservation 8 (SD)

9. Frågor om SBAB

Riksdagen avslår motionerna

2016/17:1005 av Sotiris Delis (M),
 2016/17:2472 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkandena 1–3 och
 2016/17:2745 av Erik Bengtzboe (M).

Reservation 9 (V)

Stockholm den 16 mars 2017

På finansutskottets vägnar

Fredrik Olovsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Fredrik Olovsson (S), Maria Plass (M), Oscar Sjöstedt (SD), Jörgen Andersson (M), Hans Unander (S), Emil Källström (C), Janine Alm Ericson (MP), Jan Ericson (M), Marie Granlund (S), Dennis Dioukarev (SD), Mats Persson (L), Jakob Forssmed (KD), Börje Vestlund (S), Adnan Dibrani (S), Anette Åkesson (M), Ingemar Nilsson (S) och Håkan Svenneling (V).

Redogörelse för ärendet

I detta ärende lägger utskottet med stöd av sin initiativrätt i 9 kap. 16 § riksdagsordningen (RO) fram förslag om ett tillkännagivande om behovet av en regelbunden skrivelse om IMF:s och andra internationella finansiella institutioners arbete med frågor som rör finansiell och monetär stabilitet.

I betänkandet behandlas ett sextiotial motionsyrkanden om finansiell stabilitet och finansmarknadsfrågor från den allmänna motionstiden 2016. Motionerna handlar om kapitaltäckning och risktagande i banker, makrotillsyn och hushållens skuldsättning, EU:s bankunion, bankstrukturfrågor, kontanthantering och betaltjänster, konkurrens och transparens på finansmarknaden, regelverk och tillsyn, fakturabedrägerier samt SBAB.

En sammanställning över behandlade förslag finns i bilagan.

Utskottets överväganden

Aktuella bedömningar av den finansiella stabiliteten

Utskottets bedömning i korthet

Utskottet anser att det är viktigt att följa och bevaka bedömningarna av den finansiella stabiliteten i Sverige och internationellt. Det finansiella systemet är centralt för en väl fungerande ekonomi men samtidigt känsligt för störningar som kan leda till omfattande samhällsekonomiska kostnader.

Bedömningarna som utskottet granskat visar att det finansiella systemet för närvarande fungerar väl men att det också finns sårbarheter och risker. På global nivå handlar det bl.a. om risker kopplade till en svag tillväxt, ekonomisk-politisk osäkerhet och svagheter i det europeiska banksystemet. I Sverige handlar det framför allt om att det finansiella systemet är stort, sammanlänkat och utsatt för risker till följd av hushållens höga skuldsättning.

Enligt utskottet är det mycket viktigt att regeringen och berörda myndigheter fortsätter att grundligt analysera riskerna för den finansiella stabiliteten, inte minst när det gäller hushållens skuldsättning, och har beredskap att vidta ytterligare åtgärder om det skulle krävas.

Utskottet sammanfattar i detta avsnitt aktuella redogörelser och bedömningar av den finansiella stabiliteten gjorda av regeringen, IMF, Riksbanken och Finansinspektionen. Därutöver sammanfattas också diskussionen i Finansiella stabilitetsrådet enligt protokollet från senaste mötet.

Regeringens redovisning i förhållande till målet om ett stabilt finansiellt system

I budgetpropositionen för 2017 redogör regeringen för det riksdagsbeslutade målet om ett stabilt finansiellt system präglad av högt förtroende med väl fungerande marknader som tillgodoser hushållens och företagens behov av finansiella tjänster samtidigt som det finns ett högt skydd för konsumenter (prop. 2016/17:1 utg.omr. 2). Med finansiell stabilitet avses att det finansiella systemet ska kunna upprätthålla dessa tre grundläggande funktioner även under ogynnsamma förhållanden. Regeringen framhåller att det finansiella systemet är en förutsättning för att det moderna samhället ska kunna fungera

och för att ekonomin ska växa, samtidigt som det är känsligt för störningar som kan leda till omfattande samhällsekonomiska och sociala kostnader.

De främsta sårbarheterna utgörs enligt regeringen av att det svenska banksystemet är stort och tätt sammanlänkat, att storbankerna har en hög andel marknadsfinansiering (varav en stor del i utländsk valuta) och att bankerna har begränsade möjligheter att absorbera förluster. De svenska bankernas höga andel marknadsfinansiering och låga andel inlåning från hushållen, jämfört med banker i andra europeiska länder, beror på att svenska hushåll i större utsträckning än andra europeiska hushåll sparar i aktier, fonder och kapitalförsäkringar.

Vidare utgör hushållens höga skuldsättning en risk såväl för enskilda hushåll som för den realekonomiska utvecklingen. På sikt kan även dessa risker förorsaka finansiella stabilitetsstörningar. Regeringen pekar på att finansiella kriser historiskt ofta föregåtts av hög skuldsättning och snabb tillväxt i krediter och fastighetspriser. Hushållens skuldsättning har fördubblats sedan 1980, både som andel av disponibel inkomst och som andel av BNP, noterar regeringen. Andelen hushåll som har kort räntebindningstid ökar, vilket leder till att enskilda hushåll och samhällsekonomin påverkas kraftigare vid en ränteuppgång. Regeringen bedömer samtidigt att bolånetak och amorteringskrav har bidragit till att andelen hushåll med hög belåningsgrad minskat under senare år. Regeringen uppger att den tillsammans med berörda myndigheter fortsätter att analysera riskerna med hushållens skuldsättning och har beredskap att vidta ytterligare åtgärder om det skulle krävas. Inom Regeringskansliet pågår också ett arbete för att tydliggöra Finansinspektionens mandat att införa åtgärder för att bl.a. minska riskerna med hushållens skuldsättning.

Regeringen skriver vidare att förtroendet för statens förmåga att hantera finansiella kriser påverkas av i vilken utsträckning det finns krishanteringsregler som är ändamålsenliga, tydliga och kända. De krishanteringsregler som infördes i februari 2016 innebär att staten genom Riksgäldskontoret kan ta kontroll över och hantera ett krisdrabbat finansiellt företag. Detta s.k. resolutionsförfarande är endast aktuellt om det krävs för att bevara den finansiella stabiliteten. Skuldnedskrivning och konvertering blir med dessa regler det centrala verktyget för att hantera banker i kris. Även om de nya krishanteringsreglerna innebär att det i första hand är aktieägare och långgivare till drabbade institut som ska bära kostnaderna kan statens ekonomiska ställning ha betydelse för omvärldens förtroende för statens förmåga att hantera finansiella kriser. Regeringen framhåller att den svenska statsskulden är låg ur ett historiskt och internationellt perspektiv, vilket bidrar till att stärka förtroendet för statens generella krishanteringsförmåga. Ett ökat förtroende minskar även risken för att en finansiell kris ska inträffa.

IMF:s utvärdering av den svenska finansiella sektorn från 2016

IMF har nyligen utvärderat den svenska finansiella sektorn (Sweden: Financial Sector Stability Assessment 2016). Utvärderingen, som publicerades i november förra året, presenterades för finansutskottet den 1 december 2016.

IMF genomför sedan 1999 regelbundna granskningar av den finansiella sektorn (Financial Sector Assessment Program, FSAP). En FSAP-utvärdering är en omfattande och djuplodande analys av ett lands finansiella sektor. I utvärderingen granskas bl.a. finanssektorns motståndskraft och de nationella myndigheternas förmåga att hantera eventuell stress i systemet. Syftet är att utvärdera hur länders finansiella system uppfyller internationella standarder inom olika områden, exempelvis banktillsyn och finansiell infrastruktur, och att fånga upp risker för den finansiella stabiliteten. Efter den finansiella krisen beslutades att FSAP-utvärderingar ska vara obligatoriska för länder med systemviktiga finansiella sektorer och att de ska genomföras regelbundet, minst vart femte år. Sverige är ett av de 29 länder för vilka FSAP-utvärderingar är obligatoriska. I och med den senaste utvärderingen har Sverige granskats tre gånger inom ramen för FSAP. Första gången var 2001 och andra gången 2011.

IMF noterar att flera av de rekommendationer som lämnades i den förra utvärderingen 2011 har genomförts, exempelvis införandet av Finansiella stabilitetsrådet, ökade resurser till Finansinspektionen och ett nytt resolutionsramverk. Samtidigt konstaterar IMF att riskerna för den finansiella stabiliteten i Sverige har ökat sedan 2011, t.ex. genom den ökande andelen högt skuldsatta hushåll. Genom att de nordisk-baltiska ländernas finansiella system är nära sammanlänkade kan en finansiell störning i Sverige också medföra påtagliga gränsöverskridande effekter, enligt IMF.

IMF anser att även om de makrotillsynsåtgärder som genomförts sedan 2011, exempelvis amorteringskravet, är steg i rätt riktning behövs ytterligare åtgärder för att minska obalanser på bostadsmarknaden. Som exempel nämner IMF ett skuldkvotstak¹ och åtgärder för att minska incitamenten att låna, som slopade ränteavdrag. Dessutom behövs enligt IMF åtgärder på längre sikt för att minska hindren för nybyggnad och stimulera utbudet på bostadsmarknaden.

För att minska bankernas strukturella sårbarheter rekommenderas att ett bruttosoliditetskrav² införs relativt omgående. För att förbättra tillsynen av bankernas likviditetsrisker rekommenderas att Finansinspektionen börjar bevaka bankernas likviditetstäckningsgrad (LCR)³ i dollar och euro även på tre månaders sikt, utöver nuvarande 30 dagars LCR.

¹ Med skuldkvotstak menas ett tak för hushållens totala skulder som andel av disponibelinkomst.

² Bruttosoliditet är ett mått som anger hur stort det egna kapitalet är i förhållande till bankens totala tillgångar och åtaganden utanför balansräkningen. Måttet används som ett komplement till de riskbaserade kapitaltäckningskraven.

³ LCR är ett likviditetsmått som mäter en banks förmåga att hantera ett stressat nettoutflöde av likviditet under 30 dagar. LCR på 100 procent innebär något förenklat att en banks likviditetsreserv är tillräcklig för att banken ska klara ett oväntat likviditetsutflöde i 30 dagar.

IMF understryker behovet av att stärka ramverket för finansiell stabilitet i Sverige. Finansinspektionens mandat för makrotillsyn behöver stärkas och ansvarsfördelningen mellan regeringen och Finansinspektionen klargöras i lag. Även Riksbankens roll inom området behöver förtydligas. IMF rekommenderar också att Finansiella stabilitetsrådets mandat förstärks genom att rådet ges möjlighet att lämna rekommendationer. Vidare bör Riksbanken ges en viktig roll i den analys av systemriskerna som görs inom ramen för Finansiella stabilitetsrådets arbete. IMF rekommenderar också att Finansinspektionens resurser utökas ytterligare, inte minst mot bakgrund av ökade tillsynskrav till följd av Nordeas planerade ombildning från dotterbolagsstruktur till filialstruktur i de nordiska länderna. IMF lyfter också fram sammanlänkningsstrukturen mellan Sveriges och de övriga nordisk-baltiska ländernas finansiella system. Här bör det regionala samarbetet kring finansiell stabilitet utvecklas ytterligare, anser IMF.

Riksbankens stabilitetsbedömning från november 2016

Riksbanken publicerar två stabilitetsrapporter per år, den senaste i november 2016 (Finansiell stabilitet, 2016:2). I rapporten skriver Riksbanken att storbankerna i Sverige är kostnadseffektiva och har god lönsamhet och låga kreditförluster. Samtidigt finns det ett antal strukturella sårbarheter i det svenska banksystemet som gör det finansiella systemet och Sveriges ekonomi känsliga för störningar. Banksystemet är stort, koncentrerat och sammanlänkat samt utsatt för likviditetsrisker och alltmer exponerat mot bostadsmarknaden.

Riksbanken ser såväl kortfristiga som strukturella likviditetsrisker i bankerna

Riksbanken bedömer att det finns kortfristiga likviditetsrisker i banksystemet som i förlängningen kan medföra risker för den finansiella stabiliteten. Därför anser Riksbanken att Finansinspektionen bör ställa krav på likviditetstäckningsgrad (LCR) i alla väsentliga valutor, dvs. i vissa av de nordiska valutorna och brittiska pund för de banker som i väsentlig omfattning finansierar sig i dessa valutor. Det kan enligt Riksbanken också finnas ett behov av att se över Riksbankens förmåga att ge likviditetsstöd, där begränsningar ges av valuta-reservens storlek.

Riksbanken har under en längre tid även bedömt att de svenska storbankerna tar betydande strukturella likviditetsrisker. Dessa uppkommer bl.a. av att bankerna på tillgångssidan har en stor andel bolån med lång löptid, medan de på skuldsidan har en jämförelsevis hög andel kort marknadsfinansiering. Ett mått som används internationellt för att mäta strukturella likviditetsrisker är den stabila nettofinansieringskvoten (NSFR)⁴. Ett problem med detta mått

⁴ Net Stable Funding Ratio (NSFR) är ett riskmått för likviditetsrisk vars syfte är att säkerställa en tillräckligt stabil finansiering i förhållande till hur likvida tillgångarna är. Målet är att skulder och tillgångar ska balanseras när det gäller löptider och att motverka att institut

är enligt Riksbanken att det behandlar all finansiering som har en löptid på längre än ett år som stabil, och därmed inte till fullo fångar en banks strukturella likviditetsrisker. Att de svenska storbankerna sammantaget har en NSFR över 100 procent är positivt, men otillräckligt, menar Riksbanken.

Riksbanken anser att ett bruttosoliditetskrav bör ställas som komplement till riskvägda kapitalkrav i storbankerna

Riksbankens bedömning har sedan en längre tid tillbaka varit att storbankerna har en för liten andel kapital i förhållande till sina tillgångar, och att de därmed har en för låg motståndskraft mot störningar. Enligt Riksbanken är det därför positivt att Finansinspektionen har vidtagit åtgärder som ökar kapitalkraven på bankerna. Riksbanken hänvisar också till att Baselkommittén avser att införa ett internationellt minimikrav för bruttosoliditet på minst 3 procent från 2018. Riksbanken hänvisar vidare till att ett flertal länder med stora sammankopplade banksystem beslutat att införa ett bruttosoliditetskrav som är högre än den kommande internationella miniminivån, t.ex. Norge, Schweiz, Storbritannien och USA. För att säkerställa att bankerna har tillräckligt med kapital anser Riksbanken att ett bruttosoliditetskrav snarast bör införas som ett komplement till de riskvägda kapitalkrav som redan finns, och att kravet bör sättas till 5 procent från 2018.

Riksbanken bedömer att det behövs en kombination av åtgärder för att minska riskerna med skuldsättning i hushållssektorn

Under en längre tid har Riksbanken även lyft fram de höga och snabbt stigande bostadspriserna och hushållens höga och stigande skuldsättning som risker. Skuldkvoten⁵ uppgår till 180 procent, vilket är högt i ett historiskt perspektiv. Statistik på hushållsnivå visar att ca 30 procent av hushållen med bolån har en skuldkvot över 400 procent, och 13 procent en skuldkvot över 600 procent. Enligt Riksbanken är uppgången en följd av den lågräntemiljö som råder, men det finns framför allt ett flertal strukturella faktorer som bidragit till utvecklingen. Kredittillväxten till hushåll är samtidigt fortsatt hög och deras skulder ökar fortfarande snabbare än deras inkomster. Detta i kombination med att allt fler hushåll väljer rörlig ränta på sina bolån gör hushållen sårbara. Riksbanken bedömer att det behövs en kombination av olika åtgärder, inom flera olika politikområden, för att minska riskerna. Framför allt behövs åtgärder som hanterar orsakerna till att skuldsättningen ökar, dvs. åtgärder som förbättrar bostadsmarknadens funktionssätt. Det behövs även ett helhetsgrepp om och en översyn av beskattningen av bostäder, anser Riksbanken. En möjlig makrotillsynsåtgärd är att införa ett skuldkvotstak.

får finansieringsproblem. NSFR kategoriserar inlåning och långfristig marknadsfinansiering som stabil finansiering. En kvot på 1 innebär att den stabila finansieringen är lika stor som de illikvida tillgångarna.

⁵ Skuldkvot avser hushållens totala skulder som andel av disponibelinkomst.

Andra risker som enligt Riksbanken kan hota den finansiella stabiliteten

Riksbanken lyfter också fram risker kopplade till den internationella utvecklingen. Till exempel är tillståndet i den europeiska banksektorn fortfarande osäkert, och det är oklart vilka konsekvenserna blir av att Storbritannien röstat för att gå ur EU. Lågräntemiljön kan dessutom leda till ett överdrivet risktagande där tillgångar blir övervärderade och risker felaktigt prissatta. Många tillgångspriser har också ökat snabbt och är höga ur ett historiskt perspektiv, t.ex. priser på aktier och kommersiella fastigheter. Detta kan innebära att risker byggs upp som kan hota den finansiella stabiliteten, menar Riksbanken.

Finansinspektionens stabilitetsbedömning från december 2016

Finansinspektionen publicerar i likhet med Riksbanken två stabilitetsrapporter per år, den senaste i december 2016 (Stabiliteten i det finansiella systemet, december 2016).

Finansinspektionen bedömer att de finansiella företagen i dagsläget har tillfredsställande motståndskraft för att hantera störningar. Bankerna har stora kapitalbuffertar som kan fungera som stötdämpare i en finansiell kris. Det amorteringskrav som Finansinspektionen har infört anses ha haft en dämpande effekt, men riskerna med utvecklingen på bostadsmarknaden och hushållens höga skuldsättning är fortfarande förhöjda.

Lågräntemiljön innebär enligt Finansinspektionen risker för att obalanser byggs upp

Den svenska ekonomin är stark, och Sverige går nu in i en period med stigande resursutnyttjande och stark tillväxt. Att räntorna samtidigt är extremt låga skapar en unik kombination av omständigheter. Finansinspektionen konstaterar att erfarenheterna av en sådan situation är begränsade, men att det uppenbart är en miljö där obalanser riskerar att byggas upp. Dessa är mycket viktiga att följa och kan komma att ställa krav på åtgärder, både från Finansinspektionen och från andra myndigheter inom flera politikområden.

Det svenska finansiella systemet och ekonomin är nära sammanlänkade med omvärlden. Låga kapitalnivåer i ett flertal systemviktiga banker har under året lett till försämrat förtroende för flera banker. Hur EU-samarbetet kommer att utvecklas i framtiden är ovisst. På global nivå finns frågetecken om tillväxtmarknadernas, och då framför allt Kinas, förmåga att vara loket för den globala ekonomin. Genomförandet av brexit är en annan osäkerhetsfaktor, liksom hur den ekonomiska politiken i USA kommer att utformas.

Det reformarbete som pågår med centrala delar av de finansiella regelverken bidrar också till osäkerhet, enligt Finansinspektionen. De olika initiativen syftar visserligen till att öka motståndskraften i det finansiella systemet, men det är omfattande förändringar som genomförs, och konsekvenserna kan inte

helt förutses. Det finns flera möjliga störningar som kan utlösa förlopp med negativ påverkan på det svenska finansiella systemet, t.ex. en bankkras i Europa, en kraftig priskorrigerings på aktier och andra riskfyllda tillgångar eller en negativ utveckling på den svenska bostadsmarknaden.

Finansinspektionen anser att motståndskraften i bankerna är tillfredsställande men att potentiella risker finns

Finansinspektionen bedömer att svenska banker har en tillfredsställande motståndskraft. De fyra systemviktiga storbankerna uppfyller Finansinspektionens kapitalkrav, och stresstester visar att de väntas göra det även under stress. Svenska banker har internationellt sett stora kapitalbuffertar och god lönsamhet, vilket gör dem motståndskraftiga mot störningar. Om man ser till kapital i förhållande till icke-riskviktade tillgångar, s.k. bruttosoliditet, ligger storbankerna jämfört med andra europeiska banker inte lika högt, vilket innebär att bankerna inte är lika väl kapitaliserade i detta avseende.

Om internationella bruttosoliditetskrav utformas som ett minimikrav kan det enligt Finansinspektionen innebära att buffertutrymmet minskar. Det innebär i sin tur att bankerna får mindre möjligheter att på egen hand absorbera förluster. Det gör att direkta ingripanden i en banks verksamhet från myndigheternas sida kan behöva ske i ett tidigare skede, vilket vore negativt för den finansiella stabiliteten. Finansinspektionen anser därför att ett bruttosoliditetskrav i huvudsak bör utformas som ett buffertkrav och inte som ett minimikrav.

Finansinspektionen anser att svenska bankers likviditets- och refinansieringsrisker är en av de största potentiella sårbarheterna i det finansiella systemet. Samtidigt är förtroendet för de svenska bankerna i dagsläget högt, och deras tillgång till finansiering är fortsatt god. Ett viktigt led i arbetet med att stärka bankernas motståndskraft mot störningar i deras finansiering är kravet på likviditetstäckningskvot (LCR). Sverige införde ett nationellt LCR-krav redan 2013. Samtliga storbanker har enligt Finansinspektionen strategier för att i god tid leva upp till det NSFR-krav på minst 100 procent som ska införas inom EU 2018.

Det låga ränteläget och återinvesteringsrisker är enligt Finansinspektionen väsentliga utmaningar för försäkringsföretagen. Samtidigt bedömer Finansinspektionen att de även i fortsättningen kan hantera dessa utmaningar och infria sina åtaganden.

Finansinspektionen anser att risken för ett boprisfall är förhöjd

Riskerna med utvecklingen på bostadsmarknaden och hushållens höga skuldsättning är fortfarande förhöjda, och ytterligare åtgärder utöver amorteringskravet kan bli nödvändiga. Men det är viktigt att först följa upp effekterna av amorteringskravet och att eventuella ytterligare åtgärder är väl avvägda, framhåller Finansinspektionen. Skulderna ökar fortfarande snabbare än hushållens disponibla inkomster, vilket i längden inte är hållbart. Risken

för en prisnedgång på bostadsmarknaden är därför förhöjd jämfört med ett normalläge.

Finansinspektionen bedömer att skuldsättningen inte utgör en direkt risk för stabiliteten i det finansiella systemet, eftersom hushållen har kapacitet att bära nuvarande skuldnivå med sina inkomster och tillgångar. Men även om hushållens skuldsättning inte primärt bedöms utgöra en risk för den finansiella stabiliteten innebär den en risk för en negativ makroekonomisk utveckling. I förlängningen kan en kraftig lågkonjunktur även innebära att företag får problem att betala sina skulder och därmed leda till ökade kreditförluster för bankerna.

Finansinspektionen anser att det är mycket positivt att en politisk ramöverenskommelse kommit på plats så att Finansinspektionens befogenheter kan klargöras och ytterligare åtgärder vidtas vid behov. Finansinspektionens åtgärder kan motverka de risker som byggs upp, men de kan enligt myndigheten inte lösa de fundamentala problemen på bostadsmarknaden. För att motverka att snabbt stigande bostadspriser och skulder leder till stora obalanser krävs därför även åtgärder från andra politikområden.

Finansinspektionen lyfter även fram att företagens skuldsättning har ökat i förhållande till BNP under de senaste tio åren. Fastighetsbranschen står för en stor del av skuldsättningen. I dagsläget är lönsamheten i fastighetssektorn god, men de höga investeringarna kan innebära risker, och Finansinspektionen kommer därför att följa utvecklingen noga framöver.

Finansiella stabilitetsrådets möte i december 2016

I Finansiella stabilitetsrådet ingår företrädare för regeringen, Finansinspektionen, Riksgäldskontoret och Riksbanken. Finansmarknadsministern är ordförande i rådet. Rådet diskuterar åtgärder för att motverka uppbyggnaden av finansiella obalanser, men fattar inga beslut om åtgärderna. Det gör i stället regeringen och myndigheterna som är representerade i rådet inom sina respektive ansvarsområden. Rådet träffas i normalfallet två gånger per år. Protokollet från rådets senaste möte den 7 december 2016 publicerades cirka en vecka senare, den 14 december.

Av protokollet framgår att rådets medlemmar diskuterade stabilitetsläget. Det finansiella systemet fungerar väl i dagsläget, men det finns såväl internationella som inhemska risker. De internationella riskerna är bl.a. en svag makroekonomisk utveckling globalt, ekonomisk-politisk osäkerhet, ett svagt europeiskt banksystem och sammanpressade riskpremier på de finansiella marknaderna.

De inhemska riskerna är främst kopplade till hög skuldsättning i hushållen och höga tillgångspriser till följd av låga räntor. Hushållens skuldsättning fortsätter att öka snabbare än inkomsterna. Det svenska finansiella systemet är stort, sammanlänkat och utsatt för risker på grund av hushållens höga skuldsättning. Myndigheterna lyfte också fram att svenska banker är beroende

av marknadsfinansiering, vilket tillsammans med lång utlåning och kort finansiering skapar likviditetsrisker.

Vidare diskuterades åtgärder som vidtagits och behov av framtida åtgärder. Ledamöterna i stabilitetsrådet är enligt protokollet överens om att risker byggs upp på grund av hushållens skuldsättning och att ytterligare åtgärder kan krävas för att dämpa skuld tillväxten. Ett grundproblem är bostadsmarknadens funktionssätt och incitament för att skuldsätta sig.

Rådet diskuterade även kommande EU-regler och hur förslagen kan påverka bl.a. kapitaltäckningskraven för svenska banker.

Inför stabilitetsrådets nästa möte i juni 2017 kommer rådets medlemmar att fortsätta diskutera bl.a. hushållens skuldsättning och framtida kapitalkrav på bankerna.

I samband med mötet undertecknades också en överenskommelse om samarbete om finansiell stabilitet och krishantering. Överenskommelsen beskriver myndigheternas ansvarsområden, uppgifter och roller i arbetet för att främja den finansiella stabiliteten och krishanteringen. Överenskommelsen, som ersätter en tidigare överenskommelse från 2009, finns publicerad på rådets webbplats.

Finansutskottets bedömning

Utskottet har här redogjort för aktuella bedömningar av den finansiella stabiliteten gjorda av IMF, Riksbanken och Finansinspektionen. Därutöver har utskottet också refererat diskussionen i Finansiella stabilitetsrådet samt regeringens bedömning av den finansiella stabiliteten i relation till det riksdagsbundna målet om ett stabilt finansiellt system, från budgetpropositionen för 2017.

Det är från utskottets horisont viktigt att följa och bevaka de bedömningar av den finansiella stabiliteten som görs av olika myndigheter och av internationella organisationer.

Det finansiella systemet är centralt för en fungerande och växande ekonomi, och samtidigt känsligt för störningar som kan leda till omfattande samhällsekonomiska kostnader. Det svenska banksystemet är också stort i relation till ekonomin som helhet, vilket innebär att störningar i denna sektor kan få stora konsekvenser. Att Sverige är ett av flera länder med systemviktiga finansiella sektorer är också skälet till att IMF regelbundet utvärderar den svenska finansiella sektorn.

Ansvar för att upprätthålla finansiell stabilitet delas mellan regeringen och flera myndigheter, varav en av myndigheterna (Riksbanken) ligger under riksdagen. Genom Finansiella stabilitetsrådet sker numera också ett mer formaliserat samråd mellan myndigheterna, där åtgärder för att motverka uppbyggnaden av finansiella obalanser diskuteras. Det är bra och det offentliga protokollet underlättar utskottets möjlighet att överblicka och få ett samlat grepp om myndigheternas bedömning av den finansiella stabiliteten och eventuella hot och risker.

Utskottet kan konstatera att även om myndigheterna har delvis olika perspektiv och tonvikt i sina stabilitetsbedömningar finns samtidigt en relativt bred samsyn. Samsynen gäller både att det finansiella systemet för närvarande fungerar väl, och vilka de främsta sårbarheterna är i systemet. På global nivå handlar det bl.a. om en svag makroekonomisk utveckling, ekonomisk-politisk osäkerhet och risker kopplade till svagheter i det europeiska banksystemet. De inhemska riskerna handlar framför allt om att det svenska finansiella systemet är stort och sammanlänkat och att hushållens skuldsättning är relativt hög.

Enligt utskottet är det mycket viktigt att regeringen och berörda myndigheter fortsätter att grundligt analysera riskerna för den finansiella stabiliteten, inte minst när det gäller hushållens skuldsättning, och har beredskap att vidta ytterligare åtgärder om det skulle krävas.

Ny skrivelse om internationella finansiella institutioners arbete med frågor som rör finansiell stabilitet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om behovet av en ny regelbunden skrivelse om IMF:s och andra internationella finansiella institutioners arbete med frågor som rör finansiell och monetär stabilitet. Redogörelsen bör omfatta institutionernas arbete med att övervaka och analysera den globala och regionala ekonomiska utvecklingen, likaså institutionernas utlåning och resurssituation, nya låneformer och låneramverk samt inflytandet i och styrningen av institutionerna.

Bakgrund

Regeringen lämnar sedan några år tillbaka vartannat år en skrivelse till riksdagen om verksamheten i Internationella valutafonden (IMF), Världsbanksgruppen och de regionala utvecklings- och investeringsbankerna. Skrivelsen har sitt ursprung i att riksdagen 2003 begärde att regeringen med regelbundna intervall skulle redovisa hur arbetet i de nämnda institutionerna har bedrivits och vilka prioriteringar regeringen har haft i arbetet med dessa institutioner (bet. 2003/04:UU3, rskr. 2003/04:112). Skrivelsen behandlas av utrikesutskottet, och finansutskottet får regelmässigt tillfälle att yttra sig över skrivelsen i de frågor som rör finansutskottets beredningsområde.

Utrikesutskottet efterfrågade i samband med behandlingen av den senaste skrivelsen en ökad inriktning mot en samlad resultatanalys av arbetet i de multilaterala utvecklingsorganisationerna i förhållande till FN:s millenniemål och Agenda 2030 (bet. 2016/17:UU7, rskr. 2016/17:48). Riksdagen riktade ett tillkännagivande till regeringen med denna innebörd. Enligt uppgifter från Regeringskansliet pågår nu ett arbete med att ändra inriktningen på skrivelsen i den riktning som riksdagen efterfrågat med hänvisning till utrikesutskottets betänkande. Den ändrade inriktningen innebär samtidigt att de frågor som rör finansutskottets beredningsområde kommer att ges mindre utrymme i den nämnda skrivelsen framöver.

Utskottets ställningstagande

Det är enligt utskottets uppfattning angeläget att riksdagen får löpande och adekvat information om utvecklingen och verksamheten i de internationella finansiella institutioner som Sverige är medlem i. Institutionerna spelar en viktig roll i dagens sammanlänkade ekonomiska värld, och Sverige bidrar med omfattande resurser till institutionernas verksamheter.

De institutioner som för finansutskottets del är mest intressanta att följa är Internationella valutafonden (IMF), Europeiska investeringsbanken (EIB), Europeiska banken för återuppbyggnad och utveckling (EBRD) och Nordiska investeringsbanken (NIB). I styrelsen för IMF representeras Sverige av riksbankschefen, och i de övriga institutionerna av finansministern.

De internationella finansiella institutionerna har spelat en viktig roll för den pågående återhämtningen efter den globala ekonomiska och finansiella krisen, då de bidragit till ökad stabilitet på de finansiella marknaderna i en tid som präglats av stor osäkerhet. Den ökade internationella ekonomiska och finansiella integrationen har ökat riskerna för spridning av finansiella och ekonomiska chocker mellan länder. I den senaste översynen av IMF:s övervakning konstaterades att det fanns behov av att ytterligare förstärka övervakningen av spridningseffekter mellan länder och regioner. Dessutom lades ett ökat fokus på strukturella frågor och på frågor relaterade till makrotillsyn genom analys och åtgärder för att främja stabiliteten i det finansiella systemet. Denna typ av frågor är det av stort intresse för utskottet att följa i en regelbunden skrivelse.

En annan fråga av stort intresse för utskottet är de internationella finansiella institutionernas utlåning och resurssituation. Det är viktigt att institutionerna har tillräckliga resurser för att i ekonomiskt och finansiellt turbulenta perioder kunna bidra till finansiell stabilitet och ekonomisk utveckling. Av den senaste skrivelsen framgår exempelvis att institutionernas utlåning fortfarande ligger på en högre nivå än före den ekonomiska och finansiella krisen, och att finansieringsläget är svårbedömt under de närmaste åren.

Av stor betydelse är också institutionernas arbete med att övervaka och analysera både den globala och den regionala ekonomiska utvecklingen och utvecklingen i enskilda länder. En sådan övervakning förbättrar IMF:s möjligheter att förebygga kriser och värna finansiell stabilitet.

Likaså är frågor om nya låneformer och låneramverk och institutionernas anpassning till aktuella utmaningar viktiga för utskottet att följa, liksom inflytandet i och styrningen av institutionerna.

Mot denna bakgrund bör riksdagen ställa sig bakom det som utskottet anför om behovet av en ny regelbunden skrivelse om IMF:s och andra internationella finansiella institutioners arbete med frågor som rör finansiell och monetär stabilitet.

Motioner som rör finansiell stabilitet

Kapitaltäckning och risktagande i banker

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om kapitaltäckning och annan reglering av risktagande i banker. Utskottet hänvisar till genomfört och pågående arbete med att stärka det finansiella systemets motståndskraft och minska risken för framtida finanskriser.

Motionerna

Johan Nissinen (SD) framhåller i motion 2016/17:79 att svenska banker bör ha ett kapitalkrav på minst 15 procent. Ett sådant kapitalkrav på bankerna skulle enligt motionären stärka den finansiella stabiliteten och överensstämma med att vanliga låntagare måste ha minst 15 procent eget kapital för att få lån.

I motion 2016/17:544 av Anders Schröder (MP) framhålls att finanskrisen 2008 och dess efterverkningar visat på inbyggda svagheter i banksektorn. För att undvika negativa effekter på samhällsekonomin behöver bankernas risktagande regleras ytterligare. Motionären anser att det bör införas ett bruttosoliditetskrav på banker (yrkande 1). Ett sådant krav skulle innebära en miniminivå på bankernas andel eget kapital, oavsett riskvikter. I motionen efterfrågas också krav på att bankerna i sina riskanalyser tar hänsyn till miljörisiker (yrkande 2). Motionären anser vidare att regeringen bör verka för att miljöfrågor inkluderas bland de internationella krav som ställs på banksektorn (yrkande 3).

Susanne Eberstein (S) menar i motion 2016/17:585 att det finns anledning att se över behovet av en valutareservavgift för banker. Den stora svenska banksektorn är delvis en spegling av att bankerna är mycket internationellt aktiva, och valutareserven kan användas för att täcka en banks behov av utländsk valuta. Motionären påpekar att valutareserven inte är kostnadsfri utan innebär en belastning på skattebetalarna i form av mindre inlevererad vinst till statskassan. Valutareserven kan ses som en finansiering av bankernas likviditetsrisker, som borde bekostas av bankerna själva, anser motionären.

Kompletterande information

Pågående arbete på med kapitaltäckning och riskhantering

Finanskrisen 2008 ledde till ett stort antal insatser för att värna den finansiella stabiliteten, såväl på nationell nivå som på EU-nivå. På EU-nivå har det genom regelverket om kapitaltäckning införts striktare kapitalkrav på banker och andra finansiella institut samt nya krav på institutens likviditet. Syftet har varit

att stärka det finansiella systemets motståndskraft och minska risken för framtida finanskriser.

För att ytterligare stärka de svenska systemviktiga bankernas kapitalstyrka gäller sedan november 2011 att åtminstone de fyra storbankerna bör hålla extra kapital i förhållande till sina riskvägda tillgångar. Vidare har Finansinspektionen höjt riskviktsgolvet för bolån, vilket innebär högre kapitaltäckningskrav. Finansinspektionen har därutöver infört en s.k. kontracyklisk kapitalbuffert, som utökas i perioder av hög kreditillväxt. En höjning av den kontracykliska kapitalbufferten är beslutad till mars 2017.

I november 2016 presenterade EU-kommissionen ett förslag som innehåller kompletteringar och omarbetningar av regelverken om kapitaltäckning och krishantering (se regeringens fakta-PM 2016/17:FPM39). Ändringsförslaget har presenterats som ett paket i form av riskreducerande åtgärder för att stärka finanssektorn i EU. Enligt förslaget ska regelverken om kapitaltäckning kompletteras med reviderade och nya globala standarder. Det handlar exempelvis om nya och reviderade regler för hur institut beräknar kapitalkravet för risker förknippade med handel av finansiella instrument. Därtill föreslås de nuvarande rapporteringskraven för bruttosoliditet och stabil nettofinansiering göras om till bindande minimikrav. Förhandlingarna i EU fortsätter under våren 2017. Regeringen har betonat vikten av att kapitalkraven speglar bankernas risker och att anpassningar av det nuvarande regelverket bör övervägas noggrant med hänsyn till deras effekter på den finansiella stabiliteten.

Valutareservavgift för banker har behandlats i Utredningen om Riksbankens finansiella oberoende och balansräkning

Utredningen om Riksbankens finansiella oberoende och balansräkning tog upp frågan om en valutareservavgift för banker (SOU 2013:9). Enligt utredningen bör kostnaderna för den upplånade delen av valutareserven bäras av bankerna genom avgifter, eftersom dessa i dag har en implicit försäkring mot att råka i likviditetsnöd i utländsk valuta. Att staten tillhandahåller denna försäkring via Riksbanken utan särskild avgift kan enligt utredaren locka bankerna till en större utlåning och upplåning i utländsk valuta än vad som annars hade varit fallet.

Riksdagen har riktat ett tillkännagivande till regeringen om att den snarast ska återkomma till riksdagen med förslag med utgångspunkt i den ovannämnda utredningen (bet. 2015/16:FiU41). Regeringen har meddelat att man avser att återkomma med en proposition i september 2017 om vissa riksbanksfrågor där förslagen från Utredningen om Riksbankens finansiella oberoende och balansräkning ska behandlas.

Mål om att det finansiella systemet ska bidra till en hållbar utveckling

Sedan 2016 finns ett nytt riksdagsfäst mål om att det finansiella systemet ska bidra till en hållbar utveckling (prop. 2015/16:1 utg.omr. 2, bet. 2015/16:FiU2,

rskr. 2015/16:118). Regeringen uppgav i budgetpropositionen för 2017 att insatserna för att nå målet är under utveckling och att man har en målsättning att utveckla indikatorer som kan redovisas löpande och att belysa risker när det gäller hållbarhet på finansmarknaden (prop. 2016/17:1 utg.omr. 2). Regeringen redogjorde exempelvis för två uppdrag som Finansinspektionen hade redovisat under 2015. Det ena handlar om bankernas interna regler om kreditgivning till företag utifrån ett miljö- och hållbarhetsperspektiv och det andra om klimatförändringarnas effekter på finansiell stabilitet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan konstatera att sedan den globala finanskrisen 2008–2009 har regelverket för att stärka bankernas motståndskraft mot kreditförluster skärpts i flera omgångar. Nya kapitaltäckningsregelverk har tagits fram inom EU genom kapitaltäckningsdirektivet och tillsynsförordningen. För att ytterligare stärka de svenska systemviktiga bankernas kapitalstyrka gäller sedan 2011 att de fyra storbankerna bör hålla extra kapital motsvarande 5 procent av riskvägda tillgångar. Dessutom har Finansinspektionen höjt riskviktsgolvet för bolån, vilket innebär högre kapitaltäckningskrav, samt infört ytterligare en buffert i form av en kontracyklisk kapitalbuffert. Den genomsnittliga totala kapitaltäckningen i de svenska storbankerna har ökat successivt sedan 2010.

Det pågår vidare på EU-nivå ett arbete med att komplettera och omarbete regelverken om kapitaltäckning och krishantering för att ytterligare stärka det finansiella systemet och upprätthålla den finansiella stabiliteten. Bland annat finns förslag om att införa ett bindande bruttosoliditetskrav.

Utskottet vill också lyfta fram betydelsen av det nya riksdagsfästa målet om att även finansmarknadsområdet ska bidra till en hållbar utveckling. Även om insatserna för att nå målet är under utveckling har en rad initiativ tagits på detta område. En kartläggning av Finansinspektionen visar också att i synnerhet de större bankerna med internationell verksamhet på frivillig väg anslutit sig till internationella initiativ och standarder för att anpassa kreditgivningen så att den i större utsträckning tar hänsyn till risker relaterade till miljö och hållbarhet.

Slutligen, när det gäller frågan om en valutareservavgift för bankerna, kommer utskottet att få anledning att återkomma till den i höst vid behandlingen av en proposition om vissa riksbanksfrågor.

Mot den bakgrunden avstyrker utskottet de här aktuella motionerna.

Makrotillsyn och frågor om hushållens skuldsättning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om åtgärder som rör makrotillsyn och hushållens skuldsättning. Utskottet konstaterar att flera initiativ tagits för att hantera risker med hushållens skuldsättning. Samtidigt är det viktigt att regeringen och berörda myndigheter fortsätter att analysera riskerna och har beredskap att vidta ytterligare åtgärder om det skulle krävas. Utskottet hänvisar också till ett pågående arbete för att klargöra ansvar och befogenheter för makrotillsyn.

Jämför reservation 1 (SD).

Motionerna

Olle Felten m.fl. (SD) anser i motion 2016/17:2444 att ledningsstrukturen kring arbetet med finansiell stabilitet bör stärkas (yrkande 1). Motionärerna hänvisar till finansutskottets utvärdering av Riksbankens penningpolitik 2010–2015, som visade att ansvarsfördelningen i arbetet med att upprätthålla en god finansiell stabilitet är otydlig. Motionärerna anser vidare att organisationen av makrotillsynen bör ses över och förtydligas (yrkande 2). Dessutom bör Finansiella stabilitetsrådet bli ett forum för samverkan med en gemensam beslutsprocess, som också presenterar en gemensam rapport om finansiell stabilitet (yrkande 3). Slutligen anför motionärerna att myndigheternas befogenheter och verktyg bör utvecklas och göras tillgängliga för respektive myndighet att hantera under eget ansvar (yrkande 4).

I motion 2016/17:1845 framhåller Elisabeth Svantesson (M) vikten av att regeringen noga följer utvecklingen av hushållens skuldsättning och utvärderar vilka effekter bolånetak och amorteringskrav leder till. Dagens situation med historiskt låga räntor och låntagare som överbelånar sig riskerar att leda till allvarliga problem i framtiden. Det behövs därför fler insatser för att hushållens skuldökningstakt ska minska, enligt motionären.

Yilmaz Kerimo (S) menar i motion 2016/17:1639 att bolånetaket bör avskaffas. Syftet med bolånetaket är visserligen vällovligt, eftersom det handlar om att begränsa skuldsättningen. Enligt motionären vore det lämpligare att fokusera på amorteringstakten så att även personer som inte kan spara ihop till stora summor kan spara ”i efterhand” genom att amortera på lånet.

Mikael Eskilandersson och Sara-Lena Bjälkö (båda SD) vill i motion 2016/17:2407 låta utreda en begränsning av bankers möjlighet att begära borgen vid bostadslån. En sådan begränsning skulle enligt motionärerna öka bankernas incitament till att förorda lån med amortering och minska incitamenten till överutlåning på bostäder.

Jan R Andersson (M) framför i motion 2016/17:1203 att banker och andra kreditinstitut borde vara skyldiga att årligen redovisa vilka borgensåtaganden

och fullmakter deras kunder har i form av en årlig engagemangsrapport. Svenskarnas belåning ökar, och utöver den kända belåningen har många privatpersoner även borgensåtaganden som inte alltid är kända för dem själva, anför motionären.

Dennis Dioukarev (SD) anser i motion 2016/17:267 att möjligheten till statliga startlån till unga vuxna bör utredas. Motionären hänvisar till att det i Norge sedan 2003 finns startlån som i första hand vänder sig till förstagångsköpare på bostadsmarknaden.

Samma motionär framhåller i motion 2016/17:273 att också möjligheten att införa ett räntetak för kreditgivare bör utredas. Det skulle göra det svårare för kunder att ta lån från flera olika kreditgivare på samma gång samtidigt som kreditgivarnas möjlighet att bevilja flera lån till samma kund minskar.

Enligt motion 2016/17:2455 av Markus Wiechel (SD) yrkande 1 bör finansiella institut som erbjuder krediter till konsumenter stå under Finansinspektionens tillsyn. Tillsynskravet ska innefatta verksamheter som bedriver inlåning från allmänheten och företag som erbjuder kreditgivning till konsumenter, t.ex. snabblåneverksamhet. Vidare efterfrågar motionären att regeringen utreder möjligheten att inrätta ett integritetssäkert heltäckande kreditregister med samtliga medborgares skulder (yrkande 2). Syftet med ett sådant register är att förbättra företagets möjligheter till kreditprövning och minska risken för överskuldsetting.

Utskottets tidigare behandling

Frågor om ansvaret för makrotillsyn och finansiell stabilitet behandlades i finansutskottets betänkande om utvärdering av penningpolitiken 2010–2015 (bet. 2015/16:FiU41). Finansutskottet menade att regeringen snarast bör presentera ett sammanhållet och tydligt ramverk för den svenska makrotillsynen. Finansutskottet hänvisade till underlagsrapporten om penningpolitiken av King och Goodfriend (2015/16:RFR6) och delade utvärderingens uppfattning att ansvaret, befogenheterna, verktygen och processen kring makrotillsynsbeslut behöver förtydligas och läggas fast. Utskottet konstaterade också att frågan bereds inom Regeringskansliet.

Motioner om hushållens skuldsättning behandlades senast av utskottet under föregående riksmöte (bet. 2015/16:FiU22). Motionerna avstyrktes av utskottet bl.a. med hänvisning till ny lagstiftning om amorteringskrav och en pågående utredning om en mer ansvarsfull marknad för konsumentkrediter.

Kompletterande information

Åtgärder för att dämpa ökningstakten i hushållens skuldsättning

I budgetpropositionen för 2017 skriver regeringen att den prioriterar arbetet med åtgärder inom området makrotillsyn, för att bl.a. dämpa ökningstakten i hushållens skuldsättning (prop. 2016/17:1 utg.omr. 2). Regeringen och berörda myndigheter har vidtagit en rad åtgärder med det syftet, senast genom

att införa ett amorteringskrav i juni 2016. Amorteringskravet innebär att kreditinstitut som lämnar bolån till enskilda personer ska tillämpa återbetalningsvillkor som är förenliga med en sund amorteringskultur och motverka alltför hög skuldsättning hos hushållen. Av budgetpropositionen framgår också att regeringen och berörda myndigheter fortsätter att analysera riskerna med hushållens skuldsättning och har beredskap att vidta ytterligare åtgärder om det skulle krävas.

Proposition om makrotillsyn ska lämnas i september 2017

I oktober 2016 nåddes en politisk överenskommelse om ett utvidgat mandat för makrotillsyn för Finansinspektionen (pressmeddelande den 26 oktober 2016, regeringen). Eftersom denna typ av åtgärder kan få makroekonomiska effekter och ingripa i den enskildes ekonomi, framhölls att det finns skäl att införa ett krav på att Finansinspektionen ska begära in regeringens medgivande innan nya föreskrifter beslutas. En promemoria med lagförslag remitterades i februari 2017, och regeringen har aviserat att en proposition om makrotillsyn ska överlämnas till riksdagen i september 2017.

Riksbanksutredningen ska behandla ansvaret för finansiell stabilitet

Med anledning av ett tillkännagivande från riksdagen har regeringen tillsatt en parlamentariskt sammansatt kommitté som ska utreda det svenska penningpolitiska ramverket och riksbankslagen (bet. 2015/16:FiU41, rskr. 2015/16:313). Utredningen har getts ett brett formulerat uppdrag som bl.a. omfattar penningpolitikens mål och medel och tydliggöranden om ansvaret för finansiell stabilitet (dir. 2016:114). Förslag som innebär grundlagsändringar ska redovisas i ett delbetänkande senast den 1 juni 2017. Uppdraget i övrigt ska redovisas senast den 31 maj 2019.

Åtgärder för att motverka överskuldsättning

I november 2016 biföll riksdagen regeringens proposition om stärkt konsumentskydd på bolånemarknaden (prop. 2015/16:197, bet. 2016/17:CU5, rskr. 2016/17:32). Lagändringarna trädde i kraft den 1 januari 2017. Syftet är att stärka konsumenternas ställning och främja en välfungerande bolånemarknad. Åtgärderna ska även bidra till att minska problemen med överskuldsättning. Med det nya regelverket ska konsumenten få tydligare information, bättre insyn i hur räntan bestäms och minst sju dagars betänketid att överväga ett erbjudande om en bostadskredit. Konsumenten ska också få ett förslag till en amorteringsplan. En ny näringsrättslig lag om verksamhet med bostadskrediter innebär skärpta regler för rådgivning om bostadskrediter. Till exempel införs ett förbud för den som utger sig för att lämna oberoende rådgivning att ta emot ersättning från någon annan än konsumenten.

Vidare presenterades i oktober 2016 en utredning om stärkt konsumentskydd på marknaden för högkostnadskrediter (SOU 2016:68). Utredningen föreslår bl.a. att det ska införas ett räntetak och ett kostnadstak

för snabbblån och andra högkostnadskrediter. Utredningen föreslår också att det införs en särskild bestämmelse om att marknadsföringen av alla slags konsumentkrediter ska vara måttfull, eftersom dagens kreditmarknad innebär generella risker för överskudsättning och skuldproblematik. Utredningens betänkande remissbehandlas för närvarande.

Statistik över hushållens skulder

Riksbanken kan med stöd av riksbankslagen samla in kreditinformation om låntagare från bankerna t.ex. i syfte att analysera hur hushållens skulder utvecklats över tiden och på individ- och hushålls nivå. För att få en bättre bild av riskerna med alltmer skuldsatta hushåll började Riksbanken 2013 att samla in kreditinformation om samtliga låntagare från de åtta största bankerna. Genom dessa data har Riksbanken kunnat studera hur skuldsättningen har förändrats över tid samt hur den varierar mellan olika inkomst- och åldersgrupper samt mellan olika regioner och banker.

Vidare infördes 2014 en lagreglerad databas för övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna (prop. 2013/14:161, bet. 2013/14:FiU31, rskr. 2013/14:275). Genom regelverket kan de uppgifter som behövs för Riksbankens och Finansinspektionens övervakning av och tillsyn över finansmarknaderna behandlas i en gemensam databas hos Statistiska centralbyrån.

Utskottets ställningstagande

Bostadspriserna i Sverige har liksom hushållens skuldsättning stigit i relativt snabb takt sedan mitten av 1990-talet. Hushållens höga skuldsättning är en risk som kan hota den realekonomiska stabiliteten och på sikt även den finansiella stabiliteten. Historiskt har finansiella kriser ofta föregåtts av hög skuldsättning och snabb tillväxt i krediter och fastighetspriser. Utskottet har noterat att risken med den ökande skuldsättningen för den svenska ekonomin, framför allt den makroekonomiska stabiliteten, har lyfts fram inte enbart av nationella myndigheter som Finansinspektionen och Riksbanken utan även av internationella institutioner som t.ex. IMF, OECD, EU-kommissionen och ESRB.

Utskottet konstaterar samtidigt att flera initiativ tagits för att hantera riskerna med hushållens skuldsättning. Det handlar om bl.a. bolånetak, riskviktsgränser för bolån och amorteringskravet för nya bolån. Andelen av den totala bolånestocken med belåningsgrad över 85 procent har minskat kraftigt sedan 2010. Färre hushåll med hög belåning minskar risken för stora minskningar i konsumtionen vid ett eventuellt prisfall på bostäder, och en lägre skuldsättning minskar även risken för finansiell oro.

Det är enligt utskottet också viktigt att man nådde en bred politisk överenskommelse om Finansinspektionens verktyg för makrotillsynen i oktober 2016. Baserat på denna överenskommelse har nyligen en promemoria med förslag om att Finansinspektionen får fler verktyg för att motverka

finansiella obalanser på kreditmarknaden remitterats, och regeringen planerar att lämna en proposition till riksdagen i höst. Därutöver har den parlamentariska riksbankskommittén i uppdrag att utreda Riksbankens ansvar för finansiell stabilitet.

Utskottet vill också påminna om att lagändringar med syftet att stärka konsumenternas ställning och främja en välfungerande bolånemarknad trädde i kraft i januari 2017. Åtgärderna ska bl.a. bidra till att minska problemen med överskuldssättning. Vidare remissbehandlas för närvarande utredningen om stärkt konsumentskydd på marknaden för högkostnadskrediter.

Som utskottet framhöll tidigare är det viktigt att regeringen och berörda myndigheter fortsätter att analysera riskerna med hushållens skuldssättning och har beredskap att vidta ytterligare åtgärder om det skulle krävas. För övrigt är det också lämpligt att avvakta resultatet av pågående arbete innan ytterligare åtgärder vidtas.

Utskottet avstyrker mot den bakgrunden de aktuella motionerna.

EU:s bankunion och bankstrukturfrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om bankstrukturfrågor och deltagande i bankunionen. Utskottet hänvisar till att de nya krishanteringsregler som infördes 2016 har stärkt statens krishanteringsförmåga. Sverige bör enligt utskottet i nuläget inte gå med i bankunionen. Dock är det viktigt att följa och vid behov försöka påverka utvecklingen av bankunionen.

Jämför reservationerna 2 (V) och 3 (L).

Motionerna

Jan Björklund m.fl. (L) förespråkar i partimotion 2016/17:1077 att Sverige ska gå med i EU:s bankunion. Sverige och Storbritannien är de enda två medlemsländer som helt står utanför bankunionen, och när Storbritannien lämnar EU ökar kostnaden för att stå utanför ytterligare, menar motionärerna. Sverige bör därför gå med i bankunionen, eftersom det skulle minska riskerna i banksektorn och i förlängningen i de offentliga finanserna. Det skulle enligt motionärerna också bidra till att Sverige tar ansvar för att förebygga nästa europeiska finanskris.

Ulla Andersson m.fl. (V) framhåller i kommittémotion 2016/17:732 att det bör tillsättas en parlamentarisk utredning, en bankstrukturutredning, i syfte att närmare studera strukturerna i den svenska banksektorn och komma med förslag till förbättringar (yrkande 1). Enligt motionen finns ett antal förhållanden på de finansiella marknaderna som dels tyder på brister i konkurrensen, dels ökar sårbarheten i den finansiella stabiliteten. Eftersom

staten tar på sig stora risker och potentiellt stora kostnader för att bevara den finansiella stabiliteten, finns det en logik i att staten också ökar sitt ägande på finansmarknaden. Ett ökat statligt ägande skulle enligt motionärerna öka den finansiella stabiliteten och även konkurrensen till förmån för konsumenterna, och utredningen bör därför ta fram förslag på hur det statliga ägandet inom banksektorn kan öka (yrkande 8). Vidare framhåller motionärerna att en utredning bör få i uppdrag att ta fram en bankdelningslag som separerar traditionell bankverksamhet från investmentverksamhet (yrkande 9). Syftet är att undvika att riskera skattebetalarnas pengar för verksamhet som inte är samhällsnyttig.

Tidigare behandling

Bankunionen berördes i finansutskottets yttrande över kommissionens arbetsprogram för 2017 (yttr. 2016/17:FiU3y). Utskottet menade att även om Sverige inte deltar i bankunionen finns det ändå anledning för Sverige att följa och vid behov försöka påverka utformningen av den.

Motioner om uppdelning av banker behandlades av utskottet senast under förra riksmötet (bet. 2015/16:FiU22). Motionerna avstyrktes av utskottet med hänvisning till pågående EU-förhandlingar om en ny bankstrukturreform.

Kompletterande information

Länder i bankunionen har en gemensam tillsynsmekanism och resolutionsmekanism

Bankunionen består i dag av två förordningar. Den första inrättar en gemensam tillsynsmekanism och den andra en gemensam resolutionsmekanism. Ett förslag till en tredje bankunionsförordning om ett europeiskt insättningsgarantisystem är föremål för förhandlingar i rådet sedan januari 2016. Bankunionen, och således de förordningar den består av, är bindande för de medlemsstater som har infört euron som valuta. Andra medlemsstater kan ansluta sig till bankunionen och underställs då de gemensamma tillsyns- och resolutionsmekanismerna. Deltagandet i bankunionen innebär en striktare och mer enhetlig tillämpning av krishanteringsdirektivet. De deltagande medlemsstaternas tillsynsmyndigheter samarbetar med och ersätts i vissa avseenden av Europeiska centralbanken (ECB). På samma sätt samarbetar eller ersätts deras resolutionsmyndigheter av den gemensamma resolutionsnämnden. En gemensam resolutionsfond ersätter de deltagande medlemsstaternas nationella resolutionsfonder. Överföringen och sammanslagningen av medlemsstaternas bidrag till den gemensamma resolutionsfonden regleras i ett särskilt mellanstatligt avtal.

Regeringen har uppgett att man inte har för avsikt att söka medlemskap i bankunionen i dagsläget, men att man avser att verka för att regelverket utformas på ett sätt som inte utesluter ett framtida svenskt deltagande.

Regelverket om krishantering

Finanskrisen gav upphov till ett nytt EU-ramverk för hantering och resolution av institut i kris, regelverket om krishantering. Detta regelverk innebär att resolutionsmyndigheten (i Sverige Riksgäldskontoret) får ta kontroll över ett institut i kris för att rekonstruera eller avveckla verksamheten, om det behövs för att värna den finansiella stabiliteten. Centralt i resolutionsprocessen är att institutets ägare och långivare, inte staten, ska bära eventuella förluster i institutet. För att täcka kostnaderna för krishantering har en ny fond – resolutionsreserven – skapats. Krishanteringsdirektivet infördes i svensk rätt i februari 2016 (prop. 2015/16:5, bet. 2015/16:FiU17, rskr. 2015/16:117). Riksdagen har i samband med beslutet uttalat att regeringen bör utreda hur kriterierna för att fastställa riskavgifterna kan bli tydligare reglerade och därefter återkomma till riksdagen med förslag under 2017.

I november 2016 presenterade EU-kommissionen ett förslag som innehåller kompletteringar och omarbetningar av regelverken om såväl kapitaltäckning som krishantering (se regeringens fakta-PM 2016/17:FPM39). Ändringsförslagen har presenterats som ett paket i form av riskreducerande åtgärder för att stärka finanssektorn i EU.

Den 27 februari 2017 remitterade regeringen ett förslag om att öka bankernas avgift till resolutionsreserven. Samtidigt meddelade regeringen att man i nuläget inte avsåg att gå vidare med förslaget om bankskatt som Utredningen om beskattning av den finansiella sektorn överlämnade i november 2016 (SOU 2016:76).

EU:s förordningsförslag om en bankstrukturreform

Kommissionen presenterade i januari 2014 ett förordningsförslag om strukturella reformer i den europeiska banksektorn (KOM(2014) 43). Förslaget innebär ett förbud för vissa kreditinstitut att bedriva handel för egen räkning i den del av banken som hanterar insättningar. Förslaget innebär även att den nationella tillsynsmyndigheten får granska ett kreditinstitut för att ta reda på om det bedrivs omfattande spekulativ verksamhet med medel som omfattas av insättningsgarantin. Om så är fallet måste denna del av verksamheten enligt förslaget avyttras, avvecklas eller förläggas till en separat kapitaliserad legal enhet. Syftet med ett nytt bankstrukturregelverk med obligatorisk separering av en banks högriskverksamhet är att minska systemriskerna i det finansiella systemet när kreditinstitut hamnar på obestånd. I samband med överläggningar i finansutskottet om kommissionens förslag i juni 2014 var regeringens ståndpunkt att det var lämpligare att arbeta med åtgärder som kapitalkrav och separation efter Finansinspektionens bedömning (se regeringens fakta-PM 2013/14:FPM59). Regeringen ansåg dessutom att beslut om separation bör baseras på institutets risktagande och inte dess storlek. Finansutskottet ställde sig bakom regeringens ståndpunkt (ledamöter från MP och V anmälde avvikande meningar).

I juni 2015 enades Europeiska rådet om en gemensam ståndpunkt vid första behandlingen (allmän riktlinje) av utkastet till förordning. Frågan ligger sedan dess hos Europaparlamentet, som ännu inte lyckats enas om ett ställningstagande i frågan.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att förtroendet för statens förmåga att hantera finansiella kriser påverkas av i vilken utsträckning det finns ändamålsenliga, tydliga och kända krishanteringsregler. I och med de nya krishanteringsregler som infördes i februari 2016 har statens krishanteringsförmåga stärkts. Med det s.k. resolutionsförfarandet kan staten genom Riksgäldskontoret ta kontroll över och hantera ett krisdrabbat företag. Resolutionsförfarandet är endast aktuellt om det krävs för att bevara den finansiella stabiliteten. I resolution är det i första hand aktieägare och långivare som ska bära företagets förluster, inte staten. Skuldnedskrivning och konvertering blir därmed det centrala verktyget för att hantera banker i kris. Att den svenska statsskulden är låg i ett historiskt och internationellt perspektiv bidrar också till att stärka förtroendet för statens generella krishanteringsförmåga. Ett högt förtroende minskar även risken för att en finansiell kris ska inträffa.

När det gäller deltagande i EU:s bankunion ser utskottet i nuläget ingen anledning till att Sverige ska gå med. Däremot finns det all anledning för Sverige att följa och vid behov försöka påverka utvecklingen av bankunionen. Inte minst är det viktigt att EU:s regler ger medlemsstaterna utrymme att ta hänsyn till landspecifika risker och vidta kompletterande åtgärder för att säkerställa stabiliteten på nationell nivå.

Därmed avstyrker utskottet de aktuella motionsyrkandena.

Motioner om andra finansmarknadsfrågor

Kontanthantering och betaltjänster

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om kontanthantering. Anpassningen till en minskad kontanthantering har gått mycket snabbt i Sverige jämfört med i många andra länder. Utskottet anser att det i grunden är positivt, men det finns samtidigt grupper i samhället som kommer i kläm. Här hänvisar utskottet främst till att den parlamentariska riksbanksutredningen ska behandla frågan om ansvaret för kontanthantering.

Jämför reservationerna 4 (C) och 5 (V).

Motionerna

I kommittémotion 2016/17:2474 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 7 vill motionärerna att bankerna ska åläggas att upprätthålla en viss kontanthantering. Vidare anser motionärerna att regeringen bör tillsätta en utredning för att överväga om storbankerna kan åläggas krav på att upprätthålla bankomater på landsbygden (yrkande 8).

I motion 2016/17:620 av Maria Strömkvist m.fl. (S) anförs att regeringen bör sända en tydlig signal till bankerna om att upprätthålla en rimlig kontantservice. Enligt motionärerna upplever många privatpersoner, mindre företag och föreningar i dag att det är svårt att ta ut och sätta in kontanter.

Krister Örnfjäder (S) framhåller i motion 2016/17:888 att regeringen bör se över bankers och liknande verksamheters ansvar för tillgången till kontanter i hela Sverige.

Också Olle Felten och Anna Hagwall (båda SD) framhåller i motion 2016/17:2591 att regeringen bör låta utreda ett långsiktigt hållbart system för att säkra tillgången till kontanter i hela Sverige (yrkande 1). Vidare bör enligt motionärerna kontanters roll som betalningsmedel stärkas (yrkande 2) och Riksbanken ges ett stärkt ansvar för kontanthanteringen (yrkande 3). Slutligen anser motionärerna också att bankerna ska vara skyldiga att hantera kontanter (yrkande 4).

Peter Persson och Erik Ezelius (båda S) menar i motion 2016/17:2820 att staten måste börja styra omställningen av betalningssystemet från kontanter till elektroniska tjänster så att företag, föreningar och medborgare ges vettiga villkor, reella valmöjligheter och en bra service. Ett helhetsgrepp behövs över tillgången på bankomater och insättningsautomater, inte minst geografiskt och ur landsbygdens perspektiv. Alla banker bör också tvingas att erbjuda kontanthantering, anser motionärerna.

I partimotion 2016/17:865 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 34 efterfrågas åtgärder för att stoppa bedrägerier och id-kapningar vid exempelvis kortköp. Handlarna förlorar enligt motionen stora belopp på bedrägerier men har i dag svårt att göra snabba och korrekta identitetskontroller för att säkerställa köparnas identitet. Regeringen bör därför utreda hur man med ett bibehållet högt integritetsskydd och utan att påverka handeln negativt kan skapa ett system som är både praktiskt och säkert, exempelvis genom en ökad identitetskontroll vid köp eller lån över vissa belopp.

Tidigare behandling

Liknande motioner om kontanthantering behandlades av utskottet senast under förra riksmötet (bet. 2015/16:FiU22). Motionerna avstyrktes av utskottet främst med hänvisning till den pågående betaltjänstutredningen, den fortsatta beredningen av Kontanthanteringsutredningens betänkande och myndigheters pågående arbete med grundläggande betaltjänster för glesbygdens behov.

När det gäller frågan om åtgärder för att stoppa kortbedrägerier riktade riksdagen under förra riksmötet ett tillkännagivande till regeringen med innebörden att regeringen borde vidta fler åtgärder för att uppnå säkrare kortbetalningar (bet. 2015/16:FiU22, rskr. 2015/16:194). Ett enigt utskott stod bakom tillkännagivandet, som innebar bifall till en gemensam partimotion från allianspartierna.

Kompletterande information

Nuvarande ansvarsfördelning för kontanthantering

Kontanthantering är ett delat ansvar mellan flera olika aktörer som banker och andra företag samt Riksbanken, länsstyrelserna och Post- och telestyrelsen. Det är i första hand marknaden själv som tillhandahåller dessa tjänster, medan staten ska övervaka att kontanthantering fungerar.

I riksbankslagen står det att Riksbanken svarar för landets försörjning av sedlar och mynt (5 kap. 3 §). Hur mycket kontanter som används i samhället styrs sedan av allmänhetens efterfrågan. På Riksbanken finns ett kontanthanteringsråd, vilket är ett forum för att diskutera frågor om kontanthantering i samhället. Förutom Riksbanken består rådet av representanter från banker, kontantdepåbolag, värdetransportbolag, detaljhandel, fackföreningar och berörda myndigheter.

Landets 21 länsstyrelser har i uppdrag att bevaka om tillgången till vissa grundläggande betaltjänster motsvarar samhällets behov och genomföra stöd- och utvecklingsinsatser för att förbättra samhällets tillgång till dessa. De utpekade grundläggande betaltjänsterna är betalningsförmedling, uttag av kontanter och hantering av dagskassor. Särskilt ska länsstyrelserna uppmärksamma hur situationen ser ut för äldre personer och personer med funktionsnedsättning.

Statens ansvar för de grundläggande betaltjänsterna omfattar endast de orter och den landsbygd där behoven av grundläggande betaltjänster inte tillgodoses av marknaden. Länsstyrelserna kartlägger dock behovet av och tillgången till grundläggande betaltjänster i samtliga län, samt följer utvecklingen på betaltjänstmarknaden. Länsstyrelsen i Dalarnas län samordnar länsstyrelsernas arbete och ansvarar för att sammanställa och redovisa länsstyrelsernas arbete i en årlig rapport till regeringen.

Kontanthanteringsutredningen har sett över regelverket för kontanthantering

Kontanthanteringsutredningen har haft till uppgift att se över regelverket för kontanthanteringen i Sverige, kartlägga kontanthanteringsprocessen och därigenom identifiera eventuella brister (SOU 2014:61). Utredningens uppdrag har dock inte omfattat att se över allmänhetens tillgång till kontanter eller dess möjligheter att använda sig av kontanter i samhället. Utredningen har remissbehandlats.

Betalkontodirektivet och det reviderade betaltjänstedirektivet ska genomföras i svensk rätt

2015 års betaltjänstutredning har haft i uppdrag att lämna förslag till de lagändringar som krävs för att genomföra EU:s betalkontodirektiv och andra betaltjänstdirektivet samt anpassa nuvarande lagstiftning till förordningen om förmedlingsavgifter. Utredningen överlämnade sitt slutbetänkande till regeringen i augusti 2016 (SOU 2016:53).

I mars 2017 överlämnade regeringen en proposition med förslag om hur betalkontodirektivet ska genomföras i svensk rätt (prop. 2016/17:129). Enligt förslaget ska alla konsumenter som är lagligen bosatta inom Europeiska unionen ges tillgång till ett betalkonto med grundläggande funktioner. I grundläggande funktioner innefattas insättning av medel och uttag av kontanter över disk eller i uttagsautomat.

I propositionen anger regeringen, i likhet med betaltjänstutredningen, att några lagstiftningsåtgärder som skulle kunna komma i fråga för att tillgodose det kvarvarande behovet av kontanthantering över disk inte krävs för att uppfylla betalkontodirektivets krav på tillgång till betaltjänster med grundläggande funktioner. Samtidigt konstaterar regeringen att allt fler kreditinstitut avsäger sig hantering av kontanter över disk, och de kreditinstitut som har kvar kontanthantering begränsar i allt större utsträckning antalet kontor där detta erbjuds. Avvecklingen av kontanthantering är enligt regeringen åtminstone delvis en följd av att den faktiska efterfrågan på och användningen av kontanter minskat dramatiskt de senaste åren. Med betalkontodirektivets genomförande i svensk rätt kommer fler konsumenter att få rätt att öppna ett betalkonto med grundläggande funktioner, och därmed få möjlighet att t.ex. betala med kort och att göra kontantuttag i uttagsautomater, i kortterminaler och hos ombud. Regeringen hänvisar också till att det pågår

ett arbete med att installera fler uttags- och insättningsautomater genom att Bankomat AB etablerar s.k. kontantcenter på ett sextiotal orter i Sverige. Behovet av kontanthantering över disk på bankkontor kan därför antas minska ytterligare. Betalkontodirektivet ställer inte upp några krav på att kontanter ska kunna hanteras över disk, utan det är tillräckligt att uttag och insättning kan göras i automater. Regeringen konstaterar samtidigt att det finns en kvarstående efterfrågan på manuella kontanttjänster över disk när det gäller såväl konsumenter som föreningar och företag, men att detta är en fråga som inte bör hanteras i lagstiftningen för att införa betalkontodirektivet.

Det första betaltjänstedirektivet har genomförts i svensk rätt genom lagen (2010:751) om betaltjänster och lagen (2010:738) om obehöriga transaktioner med betalningsinstrument. Det andra betaltjänstedirektivet syftar huvudsakligen till att utveckla en omfattande marknad för elektroniska betalningar och skapa bättre förutsättningar för säkra och effektiva betalningar. Regeringen planerar att överlämna en proposition om genomförande av detta direktiv till riksdagen hösten 2017.

Den parlamentariska riksbanksutredningen ska behandla frågan om ansvaret för kontanthanteringen

Den parlamentariska utredningen om det penningpolitiska ramverket och riksbankslagen har fått i uppdrag att utreda ansvaret för kontanthantering (dir. 2016:114). Enligt direktivet ska kommittén överväga dels hur Riksbankens ansvar för en väl fungerande kontanthantering i hela landet bör tydliggöras i lag, dels Riksbankens roll och ansvar för kontanttillgången i hela landet och kostnaderna för denna.

Den parlamentariska landsbygdskommittén föreslår att kreditinstitutens ansvar för kontanthantering regleras i lag

Den parlamentariska landsbygdskommittén överlämnade sitt slutbetänkande i januari 2017 (SOU 2017:1). Utredningens förslag remissbehandlas för närvarande. Kommittén anser att det är marknadens ansvar, genom banker och andra kreditinstitut, att förse medborgarna med betaltjänster, inklusive möjligheter att ta ut och sätta in kontanter. Kommittén delar Riksbankens bedömning i remissyttrandet över betaltjänstutredningen att detta ansvar behöver förtydligas i lag. Kommittén delar även Riksbankens bedömning att företag och föreningar ska omfattas av rätten att öppna betalkonton med grundläggande funktioner som kontanthantering.

Säkerheten vid kortbetalningar

Flera åtgärder har vidtagits för att öka säkerheten vid kortbetalning. Av betaltjänstutredningen framgår att vissa banker har utvecklat egna tjänster för kortbetalningar över internet för att därigenom försvåra stöld av kortinformation och öka tryggheten för kortinnehavaren (SOU 2016:43 bil. 5). Därutöver har kortföretagen själva utvecklat en global standard för säkra

kortbetalningar. Som nämns ovan syftar det reviderade betaltjänstdirektivet vidare till att skapa bättre förutsättningar för säkra och effektiva betalningar.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att anpassningen till en minskad kontanthantering har gått mycket snabbt i Sverige jämfört med i många andra länder. Antalet kortbetalningsautomater i butik har fortsatt att öka liksom användningen av e-fakturor och internetbetalningar. Förändringen innebär minskade risker med kontanthantering och effektivare transaktioner. Den ökade användningen av elektroniska betaltjänster tyder på att både kunder och handel har högt förtroende för och ser stor nytta med betaltjänsterna. Utskottet anser att denna utveckling i grunden är positiv, även om det också finns grupper i samhället som har svårt att hantera de nya tekniska lösningarna eller helt saknar tillgång till dem.

I första hand är det marknaden som ska tillgodose behovet av grundläggande tjänster medan staten endast träder in för att säkerställa servicen i de fall marknaden inte kan göra det. Förutsättningarna skiljer sig åt mellan olika delar av landet, och det är enligt utskottet centralt att arbetet med att hitta lösningar utgår från regionala och lokala förutsättningar. Utskottet kommer att få anledning att återkomma till frågan om kontanthantering dels under våren i samband med behandlingen av propositionen om hur betalkontodirektivet ska genomföras i svensk rätt, dels längre fram när den parlamentariska riksbanksutredningen har utrett ansvaret för kontanthantering.

Slutligen vill utskottet med anledning av frågan om säkerheten vid kortbetalningar framhålla att flera initiativ tagits för att öka säkerheten. Dessutom syftar det reviderade betaltjänstdirektivet, där regeringen planerar att lämna en proposition under hösten 2017, till att skapa bättre förutsättningar för säkra och effektiva betalningar.

Med hänvisning till detta avstyrks de aktuella motionerna.

Konkurrens och transparens på finansmarknaden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om hur konkurrensen och transparensen på finansmarknaden kan öka. Utskottet hänvisar till pågående arbete på såväl EU-nivå som nationell nivå med syftet att främja konkurrensen och transparensen på finansmarknaden.

Jämför reservationerna 6 (M) och 7 (V).

Motionerna

I kommittémotion 2016/17:3128 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 2 framhålls att Finansinspektionen bör ges i uppdrag att se över hur regelverket kan förenklas för små aktörer inom bank- och finansmarknaden så att konkurrensen kan öka utan att marknaden tillförlitlighet äventyras.

Ulla Andersson m.fl. (V) anför i kommittémotion 2016/17:732 att en utredning bör ta fram förslag på hur bankerna ska redovisa sina upplåningskostnader för bostadslån på ett likformigt sätt (yrkande 2), och att bankerna ska vara skyldiga att informera sina kunder när rabatter på s.k. listräntor upphör (yrkande 3). Vidare anser motionärerna att många problem på bankmarknaden hänger ihop med att bankerna har olika paketerbjudanden som skapar otydlighet. På samma gång kan paketlösningar vara ett sätt för bankerna att konkurrera och ge kunderna valmöjligheter. Av det skälet bör för- och nackdelar med ett förbud mot produktpaketering på bankmarknaden utredas (yrkande 4). Dessutom bör möjligheten att förbjuda prissignalering på bankmarknaden utredas (yrkande 5), och likaså hur de många samarbetena inom banksektorn påverkar konkurrensen och hur företag ska kunna ges tillträde till infrastrukturen på de finansiella marknaderna på lika villkor utan att allmänhetens tillgång till snabb och enkel service påverkas negativt (yrkande 6). Slutligen bör en utredning också ta fram förslag till krav på bankerna om årliga kostnadssammanställningar som informerar kunderna om hur mycket de har betalat i avgifter till bankerna (yrkande 7). En sådan sammanställning ska också innefatta en översikt över de räntor som kunden betalat och mottagit under året.

I motion 2016/17:108 av Jonas Eriksson (MP) yrkande 1 förordas en lokal närvaro av bankkontor på platser med låg tillgänglighet till banker. Närhet till banker är viktigt för nyföretagande och entreprenörskap och därmed för tillväxt och sysselsättning. Motionären förordar också en ökad konkurrens och transparens i banksektorn vad gäller villkor för kontanthantering, in- och utlåning samt räntor och krediter för företagare (yrkande 2).

Peter Jeppsson och Suzanne Svensson (båda S) anför i motion 2016/17:387 att sparbankerna bör ges möjligheter att konkurrera på samma villkor som andra banker. Sparbankerna saknar i dag möjligheten att ta in externt kapital, vilket enligt motionärerna försämrar förutsättningarna för att utveckla verksamheten. En möjlighet kan vara att ge sparbanker rätt att utfärda sparbanksaktier, motsvarande egenkapitalbevis eller förlagsinsatser.

Också Per Åsling och Anders Åkesson (båda C) förordar i motion 2016/17:3035 regeländringar som möjliggör för sparbanker att ta in externt kapital (yrkande 1). Det skulle ge sparbankerna helt andra möjligheter till vidareutveckling och expansion, och därmed främja konkurrensen på den svenska bankmarknaden. Motionärerna efterfrågar också ett i övrigt ändamålsenligt bankregelverk som är anpassat till proportionalitet och rimlighet i användningen (yrkande 2).

I motion 2016/17:1136 av Jasenko Omanovic och Eva Sonidsson (båda S) framhålls att regeringen bör se över behovet av att införa en rätt för konsumenter att behålla sitt kontonummer när de byter bank.

Också i motion 2016/17:2933 av Mikael Eskilander och Jonas Millard (båda SD) efterfrågas flyttbara bankkontonummer. Flyttbara bankkontonummer gör det lättare för kunder att använda sin konsumentmakt och kan därmed bidra till att öka konkurrensen mellan banker, enligt motionärerna.

I motion 2016/17:1481 av Borian Åberg (M) efterfrågas en översyn av lagen om Svenska skeppshypotekskassan för att underlätta finansiering av rederiverksamhet.

Per Åsling och Helena Lindahl (båda C) föreslår i motion 2016/17:2987 att regeringen utreder förutsättningarna för att underlätta etablering av specialföretag för överföring av försäkringsrisker i Sverige. Det skulle innebära förbättrad tillgång till försäkringskapital för svenska aktörer, underlätta klimatanpassningen av samhället och göra Sverige till ett än mer attraktivt centrum för finansiella tjänster.

Tidigare behandling

Delvis liknande motioner om konkurrens och transparens på finansmarknaden behandlades av utskottet senast under förra riksmötet (bet. 2015/16:FiU22). Motionerna avstyrktes av utskottet, bl.a. med hänvisning till pågående arbete med regelförenkling för att öka konkurrensen inom ramen för kapitalmarknadsunionen.

I frågan om flyttbara bankkontonummer hänvisade utskottet till att det redan i dag finns etablerade rutiner för bankbyten som fungerar väl.

I frågan om Svenska skeppshypotekskassan hänvisade utskottet till att en översyn av regelverket pågick.

I utskottets beredning av propositionen om genomförandet av Solvens II-direktivet på försäkringsområdet behandlades vidare en likalydande motion om att underlätta etablering av specialföretag för överföring av försäkringsrisker i Sverige (bet. 2015/16:FiU7). Motionen avstyrktes av utskottet som menade att yrkandet genom Solvens II-direktivets bestämmelser om specialföretag var tillgodosett.

Kompletterande information

EU:s kapitalmarknadsunion syftar till att främja den inre marknaden för kapitalrörlighet och finansiella tjänster

Kommissionens handlingsplan för att skapa en kapitalmarknadsunion är ett samlingsbegrepp för en serie initiativ som syftar till att främja den inre marknads funktionssätt när det gäller rörlighet för kapital och finansiella tjänster. Handlingsplanen är ett av flera EU-initiativ med det övergripande syftet att främja sysselsättning och tillväxt genom att avveckla hinder för

gränsöverskridande investeringar och genom att stärka den europeiska kapitalmarknadens förmåga att omfördela kapital i allmänhet och till små och medelstora företag, nystartade företag och infrastrukturprojekt i synnerhet.

Flera regelförenklande initiativ har tagits av EU-kommissionen i arbetet med att skapa en kapitalmarknadsunion. Ett exempel är ett reviderat prospektivdirektiv för att göra det lättare för små och medelstora företag att ta in externt kapital. Enligt kommissionens arbetsprogram för 2017 ska en halvtidsöversyn av arbetet med kapitalmarknadsunionen presenteras. I finansutskottets yttrande över kommissionens arbetsprogram framhöll utskottet att det var angeläget att kapitalmarknaderna och marknaderna för finansiella tjänster integrerades ytterligare (yttr. 2016/17:FiU3y).

Inom ramen för kapitalmarknadsunionen pågår också en bredare översyn av de samlade effekterna på ekonomin av de senaste årens finansmarknadslagstiftning (se regeringens fakta-PM 2016/17:FPM39). I kommissionens förslag till revidering av regelverken om kapitaltäckning föreslås exempelvis justeringar för att anpassa regelverket efter institutens storlek och komplexitet.

Åtgärder för ökad transparens och konkurrens på bolånemarknaden

I budgetpropositionen för 2017 redovisar regeringen olika åtgärder som vidtagits för att öka konkurrensen på bankmarknaden (prop. 2016/17:1 utg.omr. 2). För att främja konkurrensen på bolånemarknaden infördes i juli 2014 en ny modell för ränteskillnadsersättning. Modellen gör det billigare för hushåll med bundna bolån att byta bank. För att förbättra öppenheten kring bolåneräntorna införde Finansinspektionen i juni 2015 nya regler som innebär att företag som erbjuder bolån ska informera om den genomsnittliga räntan för varje räntebindningstid som företaget erbjuder. Företaget ska även informera om vilka omständigheter som påverkar räntesättningen.

Proposition om ökad insyn och öppenhet i Priip-produkter

I februari 2017 lämnade regeringen en proposition med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om faktablad för Priip-produkter, dvs. paketerade och försäkringsbaserade investeringsprodukter för icke-professionella investerare (prop. 2016/17:78). EU-förordningen, som ska börja tillämpas den 1 januari 2018, syftar till att öka insynen och öppenheten i denna typ av produkter. I propositionen föreslås en ny lag med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen. I den nya lagen finns bl.a. bestämmelser om Finansinspektionens tillsynsbefogenheter och om skadeståndsskyldighet för Priip-produktutvecklare. Propositionen ska behandlas av riksdagen under våren 2017.

Betalkontodirektivet ska ge bättre insyn och jämförbarhet

Som nämns ovan ska betalkontodirektivet genomföras i svensk rätt, och regeringen lämnade i mars 2017 en proposition till riksdagen (prop.

2016/17:129). Direktivet syftar bl.a. till att ge bättre insyn i och jämförbarhet mellan de avgifter som tas ut för konsumenters betalkonton och de betaltjänster som är kopplade till sådana konton. Enligt förslaget ska även betaltjänstleverantörer vara skyldiga att ha en rutin för bankbyten, vilket gör att det blir enklare för konsumenterna att byta bank vid behov.

Tillgången till kapital för sparbanker

I budgetpropositionen för 2017 uppger regeringen att det finns ett stort antal mindre banker på den svenska bankmarknaden som är verksamma på regionala eller lokala marknader (prop. 2016/17:1 utg.omr. 2). En utmaning för mindre aktörer är enligt regeringen ofta tillgången till kapital. Regeringen ser nu över möjligheterna för sparbanker att ta in kapital och öka sin finansiella styrka. En promemoria om sparbankernas möjlighet att ta in kapital har tagits fram inom Regeringskansliet, och denna bereds för närvarande.

Frågan om flyttbara bankkontonummer

EU-kommissionen har vid flera tillfällen behandlat frågan om kontonummers portabilitet, dvs. möjligheten att flytta över bankkontonummer när man byter bank. Kommissionen har bedömt att det är svårt att genomföra eftersom det inte finns något etablerat internationellt system för kontonummers struktur till skillnad från systemet för telefonnummer. Åtgärden anses för dyr efter de erfarenheter som finns av att införa portabilitetssystem i Nederländerna och Storbritannien. Enligt artikel 28.1 i betalkontodirektivet ska kommissionen senast i september 2019 överlämna en rapport till Europaparlamentet och rådet om tillämpningen av betalkontodirektivet. Enligt uppgift från Regeringskansliet ska rapporten inkludera en bedömning av lönsamheten i ett genomförande av en fullständig unionsomfattande portabilitet för betalkontonummer.

Svenska skeppshypotekskassan är föremål för översyn

Regeringen uppgav under förra riksmötet om Svenska skeppshypotekskassans utlåningsverksamhet att likvärdiga konkurrensvillkor för svenska rederier i internationell trafik är av yttersta vikt och att regeringen avser att se över möjliga regelförändringar inom sjöfartsområdet och återkomma samlat om dessa (fr. 2015/16:319). Kriterierna för Svenska skeppshypotekskassans utlåningsverksamhet ingår i översynen.

Utskottets ställningstagande

Det är enligt utskottets uppfattning angeläget att små och medelstora företag inom finansmarknadsområdet ges goda möjligheter att växa och därigenom bidra till en sund konkurrens. Som regeringen noterade i budgetpropositionen för 2017 finns indikationer på att konkurrensen på den svenska bankmarknaden inte är helt tillfredsställande. Den svenska banksektorn är i

hög grad koncentrerad till de fyra storbankerna, som vid utgången av 2015 stod för cirka tre fjärdedelar av såväl utlåningen som inlåningen.

Utskottet kan samtidigt konstatera att det på EU-nivå i arbetet med att skapa en kapitalmarknadsunion tagits flera regelförenklande initiativ när det gäller mindre företags möjlighet att söka finansiering på kapitalmarknaderna. Ett exempel är ett reviderat prospektivdirektiv för att göra det lättare för små och medelstora företag att ta in externt kapital. Det pågår också en bredare översyn av de samlade effekterna av de senaste årens finansmarknadslagstiftning. Nyligen presenterade EU-kommissionen också förslag till revideringar av kapitaltäckningsregelverket för att anpassa det efter institutetens storlek och komplexitet.

Vidare har en rad åtgärder vidtagits på nationell nivå för att främja konkurrensen på bankmarknaden, exempelvis en ny modell för ränteskillnadsersättning och krav på att bankerna ska redovisa genomsnittsräntan. Dessutom kommer betalkontodirektivets genomförande i svensk rätt att ge bättre insyn i och jämförbarhet mellan de avgifter som tas ut för betalkonton och betaltjänster. Med krav på rutiner för bankbyten blir det vidare enklare för konsumenterna att byta bank vid behov.

Sparbankerna har en viktig uppgift att fylla när det handlar om att bidra till konkurrensen på bankmarknaden. De står genom sin lokala närvaro också för viktig kunskap och kreditförsörjning för invånare och företag i små och medelstora samhällen. Utskottet noterar att regeringen ser över möjligheterna för sparbanker att ta in kapital och öka sin finansiella styrka.

När det gäller Svenska skeppshypotekskassans utlåningsverksamhet har utskottet uppfattat att regeringen avser att se över möjliga regelförändringar inom sjöfartsområdet och återkomma samlat om dessa.

När det slutligen gäller frågan om att underlätta för etablering av specialföretag för överföring av försäkringsrisker, anser utskottet liksom tidigare att yrkandet kan anses tillgodosett genom Solvens II-direktivets bestämmelser om specialföretag.

Mot bakgrund av vad som här anförts avstyrks de aktuella motionerna.

Regelverk och tillsyn inom finansmarknadsområdet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om striktare regelverk och tillsyn för penningtvätt respektive fondbolag. Utskottet hänvisar till pågående lagstiftningsarbete om dels penningtvätt, dels nya regler om marknader för finansiella instrument.

Motionerna

Hans Hoff (S) efterlyser i motion 2016/17:876 ett tydligare regelverk för Finansinspektionens tillsyn över banker som inte följer penningtvättslagstiftningen. Finansinspektionen kan dra in en banks bankkottorj om en bank inte följer eller grovt åsidosätter gällande lagstiftning. Enligt motionären borde detta även vara möjligt när en bank inte följer gällande regelverk om åtgärder mot penningtvätt.

Anders Hansson (M) framhåller i motion 2016/17:3263 att penningtvättslagen bör utvidgas till att omfatta sakförsäkringar, mot bakgrund av att det finns ett systematiskt missbruk av försäkringssystemet som kostar försäkringsbolagen stora pengar och medför att kriminella nätverk kan fortsätta tvätta sina pengar.

I motion 2016/17:1192 av Solveig Zander (C) yrkande 1 framhålls att fondbolag som anlitar externa distributörer bör tvingas anmäla det till Finansinspektionen och dessutom ansvara för att distributören har de tillstånd som krävs. Distributörernas incitament är att få provision från fondbolag genom att slussa pensionspengar till de oseriösa fondbolagens fonder, anför motionären. I samma motion argumenteras för att vite alternativt indragna tillstånd bör vara konsekvensen vid överträdelse av gällande regler och riktlinjer för både fond- och säljbolag (yrkande 2). Vidare bör fondbolag som inte följer Finansinspektionens föreskrifter och riktlinjer för distribution av fonder kunna sanktioneras av Finansinspektionen (yrkande 3). Slutligen anser motionären att Finansinspektionen bör ges rätt att dels agera mot distributörer som saknar de tillstånd som krävs, dels kräva att aktörer som bedriver tillståndspliktig verksamhet söker de tillstånd som krävs för detta (yrkande 4).

Enligt motion 2016/17:3057 av Ola Johansson och Rickard Nordin (båda C) yrkande 4 bör den finansiella sektorn utveckla en policy för att motverka särbehandling av företagare utifrån kön.

Tidigare behandling

När det gäller frågor om penningtvätt behandlades liknande motioner av utskottet senast under förra riksmötet (bet. 2015/16:FiU22). Motionerna avstyrktes av utskottet med hänvisning till det pågående arbetet med det fjärde penningtvättsdirektivet.

Kompletterande information

Det fjärde penningtvättsdirektivet ska genomföras i svensk rätt

Under senare år har ett antal lagstiftningsändringar skett på området för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism, både på det administrativa och på det straffrättsliga området. Fler ändringar är på gång, inte minst som en följd av att Sverige genomför det nyligen reviderade EU-direktivet 2015/849 om förhindrande av att det finansiella systemet utnyttjas

för penningtvätt och finansiering av terrorism (fjärde penningtvättsdirektivet) i svensk rätt.

Penningtvättsutredningen överlämnade i februari 2016 sitt slutbetänkande till regeringen, med lagförslag om hur det fjärde penningtvättsdirektivet ska genomföras i svensk rätt (SOU 2016:8). Bland annat föreslås att den nuvarande penningtvättslagen ska ersättas med en ny lag. För verksamhetsutövarens del innebär detta att omfattningen av åtgärder, förfaranden, kontroller m.m. fortlöpande ska anpassas efter riskerna. Utredningens bedömning är att det fjärde penningtvättsdirektivets krav på tillsyn i stora delar är tillgodosett inom ramen för gällande rätt. Huvuddragen i de bestämmelser som reglerar tillsyn överförs därför till den nya lagen. I vissa avseenden föreslås nya krav på tillsynsmyndigheterna. Utredningen anser dock att behovet av lagändringar är större när det gäller sanktioner. Tillsynsmyndigheterna föreslås få vidta en rad olika åtgärder när tillsyn bedrivs med stöd av penningtvättslagen.

En lagrådsremiss lämnades den 23 februari 2017, och regeringen planerar att överlämna en proposition med ytterligare åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism till riksdagen under våren 2017.

Lagförslag om stärkt kundskydd på marknaderna för finansiella instrument

Regeringen lämnade den 20 januari en lagrådsremiss med förslag till nya regler om marknaderna för finansiella instrument (Mifid II och Mifir). Förslagen innebär en anpassning av regelverket för marknaden på värdepappersområdet till den utveckling som har skett under de senaste åren. Samtidigt får Finansinspektionen bättre förutsättningar att utöva en effektiv och kraftfull tillsyn.

I lagrådsremissen föreslås lagändringar, dels för att genomföra EU-direktivet om marknader för finansiella instrument (Mifid II), dels med anledning av EU-förordningen om marknader för finansiella instrument (Mifir). Lagändringarna är omfattande och innebär att nuvarande regler skärps samtidigt som nya regler införs för värdepappersinstitut, börser och handelsplatser. Bland förslagen finns krav på skärpta regler för rådgivning om investeringar. Finansinspektionen får också utökade tillsyns- och sanktionsmöjligheter. Förslaget innebär att det i svensk rätt ställs upp strängare krav än i Mifid II när det gäller investeringsrådgivning på oberoende grund. Det innebär att ett värdepappersinstitut som har informerat kunden om att det tillhandahåller investeringsrådgivning på oberoende grund inte får lämna råd om egna finansiella produkter.

Regeringen planerar att lämna en proposition till riksdagen under våren 2017.

Pensionsmyndigheten har regeringens uppdrag att föreslå åtgärder för att reducera risker med oseriösa pensionsförfattare

Regeringen har gett Pensionsmyndigheten i uppdrag att analysera och föreslå åtgärder som ska minska risken för att fondbolag och förvaltningsbolag som förvaltar fonder på Pensionsmyndighetens fondtorg utnyttjar systemet. Bakgrunden är att det under våren 2016 uppdagades att ett utländskt förvaltningsbolag som Pensionsmyndigheten tecknat samarbetsavtal med inte utförde sitt uppdrag på ett professionellt sätt. Händelsen uppmärksammade regeringen och berörda myndigheter på risken för att aktörerna på Pensionsmyndighetens fondtorg inte lever upp till kraven i fondregelverket och risken för att de ägnar sig åt ekonomisk brottslighet. För att stärka skyddet för premiepensionssparare ska Pensionsmyndigheten därför analysera och klargöra de risker som kan uppstå när fondbolag och förvaltningsbolag som förvaltar fonder på Pensionsmyndighetens fondtorg brister i att följa reglerna samt föreslå åtgärder för att reducera dessa risker. Uppdraget ska redovisas i juni 2017.

Jämställdhet på arbetsmarknaden

I regeringens skrivelse Politik för hållbart företagande (skr. 2015/16:69) redovisas vilka förväntningar som kan ställas på företag när det gäller att ta ansvar för social utveckling, bl.a. i fråga om jämställdhet. De mål som regeringen formulerat handlar om att motverka den könsuppdelade arbetsmarknaden och den strukturella löneskillnaden mellan män och kvinnor, att verka för att heltid ska vara norm på arbetsmarknaden och att sträva efter att bolagsstyrelser ska bestå av minst 40 procent av vardera könet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan konstatera att det under senare år genomförts en rad lagändringar för att bekämpa penningtvätt och finansiering av terrorism. Fler ändringar är också på gång genom att det fjärde penningtvättsdirektivet ska genomföras i svensk rätt. Penningtvättsutredningen har lämnat förslag på en ny lag om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism. Exempelvis föreslås att tillsynsmyndigheterna ska få vidta en rad olika åtgärder när tillsyn bedrivs med stöd av penningtvättslagen. En proposition kommer att lämnas till riksdagen under våren, och utskottet ser ingen anledning av föregripa den fortsatta beredningen av dessa frågor.

När det gäller frågor om oseriösa fondbolag vill utskottet peka på det pågående lagstiftningsarbetet med stärkt kundskydd på marknaderna för finansiella instrument. Det handlar om förändringar med anledning av EU-direktivet respektive EU-förordningen om marknader för finansiella instrument. Lagförslagen innebär bl.a. skärpta regler för rådgivning om investeringar samt utökade tillsyns- och sanktionsmöjligheter för

Finansinspektionen. En proposition kommer att lämnas till riksdagen under våren, och utskottet ser ingen anledning att föregripa denna beredning.

Vidare noterar utskottet att regeringen gett Pensionsmyndigheten i uppdrag att föreslå åtgärder för att reducera risker med oseriösa fondförvaltare.

Utskottet avstyrker därmed de här aktuella motionerna.

Fakturabedrägerier och inkassoverksamhet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om fakturabedrägerier och inkassoverksamhet. Utskottet konstaterar att det pågår arbete för att hantera de problem som lyfts fram i motionerna; exempelvis väntas regeringen lämna en proposition om grovt fordringsbedrägeri till riksdagen under våren.

Jämför reservation 8 (SD).

Motionerna

Mats Green och Helena Bouveng (båda M) anser i motion 2016/17:1121 att det bör införas starkare kontroller av inkassoverksamhet och hårdare krav för tillståndsbedömning i kampen mot bluffakturor. Det är enligt motionärerna angeläget att se över kriterierna, kontrollen och tillståndsbedömningen så att oseriösa och kriminella aktörer hindras från att starta egna inkassoverksamheter.

Ett liknande yrkande om starkare kontroller av inkassoverksamhet finns i motion 2016/17:1182 av Mats Green m.fl. (M).

I motion 2016/17:2309 av Johnny Skalin (SD) förordas en tidsfrist på 30 dagar för betalning av inkassokrav. Detta kan kombineras med att inkassokravet måste vara konsumenten till handa högst två dagar efter utställd faktura och att bevisbördan för kravet läggs på indrivaren.

Tidigare behandling

Liknande motioner om fakturabedrägerier och inkassoverksamhet behandlades av utskottet senast under förra riksmötet (bet. 2015/16:FiU22). Motionerna avstyrktes av utskottet med hänvisning till pågående beredning av en utredning mot fakturabedrägerier.

Kompletterande information

Pågående arbete för att motverka fakturabedrägerier

I september 2015 överlämnade Utredningen om åtgärder mot fakturabedrägerier sitt betänkande till regeringen (SOU 2015:77). Utredningen bedömer att

de avtalsrättsliga regler som finns i dag ger ett tillräckligt gott skydd för att den som drabbas av fakturabedrägerier ska kunna undgå betalningsskyldighet. Utredningen lämnar inget förslag på ett generellt krav på tillstånd för att få bedriva inkassoverksamhet. Bedömningen är att nackdelarna med en generell tillståndsplikt för inkassoverksamhet uppväger de fördelar som kan uppnås. En generell tillståndsplikt kan förbättra förutsättningarna för tillsynen av inkassoverksamhet men samtidigt bidra till en ökad administrativ börda och ökade kostnader för såväl företag som myndigheter.

Samtidigt visar utredningen att reglerna inte alltid används som det är tänkt. En förändring består därför i att förmå fler att själva ta till vara sina rättigheter genom att bestrida bluffakturorna och de andra krav som förekommer vid fakturabedrägerier. De som väljer att bestrida behöver också få bättre kunskaper om de befintliga reglerna för att kunna ta till vara sina rättigheter på bästa sätt. Utredningen föreslår informationsinsatser och att Polismyndigheten, Konsumentverket och Tillväxtverket får i uppdrag att dels gemensamt, dels var för sig få det huvudsakliga ansvaret för informationen.

Betänkandet har remissbehandlats, och regeringen lämnade den 2 februari 2017 en lagrådsremiss med beteckningen Grovt fordringsbedrägeri och andra förmögenhetsbrott. Enligt lagrådsremissen är bedrägerier med s.k. bluffakturor ett allvarligt problem för både enskilda och samhället, och de vållar dessutom svårigheter i rättstillämpningen. Svårigheterna har sin grund i att den straffrättsliga regleringen på detta område inte är lämpligt avpassad efter omfattande systematiska förfaranden. I förlängningen innebär detta att brottslighetens systematik och samlade negativa effekt inte i tillräcklig utsträckning beaktas vid rubricering av brotten och inte heller får tillräckligt genomslag vid straffmätningen. För att komma till rätta med detta föreslår regeringen att det i brottsbalken förs in en straffbestämmelse om grovt fordringsbedrägeri. Vad som därigenom straffbeläggs är att i vilseledande syfte rikta betalningsuppsmaningar till en vidare krets av mottagare. Brottet föreslås få samma straffskala som de grova svårhetsgraderna av övriga centrala förmögenhetsbrott.

Regeringen planerar att lämna en proposition till riksdagen under våren 2017.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att det finns en rad problem som är förknippade med oseriös inkassoverksamhet, framför allt oriktiga krav och fakturabedrägerier. Bedrägerier med s.k. bluffakturor är ett allvarligt problem för både enskilda och samhället, och de vållar dessutom svårigheter i rättstillämpningen. Svårigheterna har exempelvis sin grund i att den straffrättsliga regleringen på detta område inte är anpassad efter omfattande systematiska förfaranden.

Utskottet konstaterar samtidigt att det pågår ett arbete för att hantera denna typ av problem, främst baserat på Utredningen om åtgärder mot fakturabedrägerier. Regeringen avser exempelvis att lämna en proposition om grova fordringsbedrägerier till riksdagen under våren.

Mot den bakgrunden avstyrker utskottet motionerna.

Frågor om SBAB

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden såväl om en ny inriktning för SBAB som om försäljning av statens aktieinnehav i bolaget. Utskottets uppfattning är att SBAB har en viktig roll i att stärka konkurrensen och bidra till en sund och transparent marknad i alla delar av landet. Utskottet hänvisar också till den fortsatta beredningen av den parlamentariska landsbygdskommitténs betänkande.

Jämför reservation 9 (V).

Motionerna

I kommittémotion 2016/17:2472 framhåller Håkan Svenneling m.fl. (V) att regeringen bör fastställa ägardirektiv på så sätt att SBAB ska upprätthålla god service och goda villkor i hela landet och därigenom bli ett samhällsnyttigt företag (yrkande 1). De statliga bolagen ska användas för att bygga Sverige tryggare, mer jämlikt och ekologiskt hållbart samt öka konkurrenskraften och jämna ut orättvisa skillnader mellan stad och landsbygd. Vidare anför i motionen att SBAB bör få i uppdrag att se över hur bolaget kan bidra till att finansiera lån för företag på landsbygden och vilka särskilda aspekter som då bör beaktas (yrkande 2). SBAB bör också få i uppdrag att aktivt arbeta med att utveckla lösningar för produktutveckling för små och medelstora företag i syfte att vara ett komplement till marknaden (yrkande 3).

Sotiris Delis (M) anför i motion 2016/17:1005 att statens innehav i SBAB ska avyttras i sin helhet eller i form av en majoritetspost. SBAB är en stor aktör på bolånemarknaden. Motionären menar att det är viktigt för den ekonomiska stabiliteten att staten inte bidrar till en osund utveckling av hushållens skuldsättning. Motionären vill därför att staten säljer sitt aktieinnehav.

Också i motion 2016/17:2745 av Erik Bengtzboe (M) efterfrågas en försäljning av statens innehav i SBAB. Staten utövar kontroll och tillsyn över kreditmarknaden och bör inte samtidigt ha en ägarroll i ett bolag med sådan verksamhet. Staten bör därför renodla sin roll och sälja sina andelar i SBAB enligt motionären.

Tidigare behandling

Liknande motioner om SBAB behandlades av utskottet senast under förra riksmötet (bet. 2015/16:FiU22). Motionerna avstyrktes av utskottet som ansåg att SBAB har en viktig roll i att stärka konkurrensen och bidra till en sund marknad. Utskottet avvisade därför yrkanden om såväl ett nytt ägardirektiv som försäljning av aktieinnehavet.

Kompletterande information

SBAB:s nuvarande uppdrag och verksamhet

I 2015 års redogörelse för bolag med statligt ägande skriver regeringen att SBAB saknar något särskilt beslutat samhällsuppdrag (skr. 2015/16:140). Av skrivelsen framgår vidare att SBAB erbjuder lån och sparande till privatpersoner, bostadsrättsföreningar och fastighetsbolag i Sverige. Bankens strategi sedan hösten 2014 är att fokusera på sin kärnprodukt, bolån, kompletterad med ett sparkonto. Av skrivelsen framgår också att de statliga bolagens arbete med hållbart företagande framöver i större utsträckning kommer att vara en integrerad del i det löpande arbetet.

Närings- och innovationsminister Mikael Damberg har i ett interpellationssvar i riksdagen sagt att SBAB agerar på en konkurrensutsatt marknad på marknadsmässiga villkor (ip. 2014/15:134). När det gäller frågan om hur regeringen ser på att använda ägardirektiven till SBAB för att stötta gles- och landsbygden uppgav ministern att bolaget måste agera föredömligt och transparent gentemot sina kunder, vilket också innebär att göra rimliga riskbedömningar i sin verksamhet. Bedömningen avser företagskunder och omfattar inte hushållskunder. Ett liknande svar gavs på en fråga om åtgärder för att SBAB ska upprätthålla god service och goda villkor i hela landet (fr. 2014/15:134). Eftersom bolaget är lokaliserat i tre storstadsregioner saknas enligt ministern den lokalkunskap som krävs för att göra individuella riskbedömningar av t.ex. bostadsrättsföreningar på orter med lägre efterfrågan på bostäder. Detta innebär att risken blir högre för SBAB än för en bank med lokal närvaro och kunskap. Bedömningen är en operativ fråga för bolaget, och det är därför styrelsens och ledningens ansvar att balansera risk och lönsamhet, enligt ministern.

Den parlamentariska landsbygdskommittén har lämnat förslag om en alternativ modell för finansiering av byggande på landsbygden

I slutbetänkandet av den parlamentariska landsbygdskommittén (SOU 2017:1) föreslås en alternativ modell för att finansiera ett ökat byggande eller ombyggnad av bostäder på landsbygden. Huvudprincipen skulle vara att bankerna, staten och den enskilda låntagaren i större utsträckning än i dag ska dela på risken med en kreditgivning till byggande och ombyggnad av bostäder på landsbygden. De statliga lånen till byggande på landsbygden skulle enligt kommittén förmedlas av SBAB. Eftersom bolaget i dag inte har något samhällsuppdrag

skulle riksdagen i så fall behöva godkänna en kompletterande ägaranvisning enligt kommittén.

Landsbygdskommitténs betänkande remissbehandlas för närvarande.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser i likhet med vid tidigare behandling av motsvarande frågor att det är viktigt att SBAB, liksom alla statliga bolag, agerar föredömligt och transparent. Det är även viktigt att arbetet med hållbarhet är en integrerad del i det löpande arbetet i SBAB såväl som i andra statliga bolag. Utskottet anser också att SBAB har en viktig roll i att stärka konkurrensen och bidra till en sund och transparent marknad gentemot sina kunder, oavsett var i landet de bor. Utskottet anser därför inte att det är aktuellt med en försäljning av statens aktieinnehav i bolaget. I övrigt noterar utskottet att den parlamentariska landsbygdskommittén föreslagit en alternativ modell för finansiering av byggande på landsbygden. Den föreslagna modellen skulle innebära ett samhällsuppdrag till SBAB. Utskottet ser ingen anledning att föregripa den fortsatta beredningen av landsbygdskommitténs förslag.

Mot den bakgrunden avstyrks motionerna.

Reservationer

1. Makrotillsyn och frågor om hushållens skuldsättning, punkt 3 (SD)

av Oscar Sjöstedt (SD) och Dennis Dioukarev (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2016/17:2407 av Mikael Eskilandersson och Sara-Lena Bjälkö (båda SD) och 2016/17:2444 av Olle Felten m.fl. (SD) yrkandena 1–4 och avslår motionerna

2016/17:267 av Dennis Dioukarev (SD),

2016/17:273 av Dennis Dioukarev (SD),

2016/17:1203 av Jan R Andersson (M),

2016/17:1639 av Yilmaz Kerimo (S),

2016/17:1845 av Elisabeth Svantesson (M) och

2016/17:2455 av Markus Wiechel (SD) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Om någon inte klarar av att betala sitt bostadslån kan det ytterst leda till att Kronofogdemyndigheten säljer personens bostad. Om det då finns en skuld kvar till banken, så har banken rätt att kräva denna skuld av den tidigare låntagaren, oavsett hur mycket banken har lånat ut och hur lite bostaden egentligen varit värd. Den obegränsade personliga borgen som alla har till sina bostadslån gör att banken sällan riskerar något vid kreditgivning till bostäder. Vi anser att regeringen bör låta utreda möjligheten att införa en begränsning av bankers möjlighet till borgen vid bostadslån. En sådan begränsning skulle öka bankernas incitament till att förorda lån med amortering och därmed minska incitamenten till överutlåning på bostäder.

Vidare anser vi att det behövs en bättre styrning av arbetet med finansiell stabilitet. Det finns en rad oklarheter i arbets- och ansvarsfördelningen när det gäller makrotillsynen mellan de tre myndigheterna Finansinspektionen, Riksbanken och Riksgälden. Avsaknaden av samsyn om verklighetsbeskrivning, inriktningsbeslut och vilka åtgärder som kan vara lämpliga i en given situation riskerar att undergräva trovärdigheten i statens insatser. Finansiella stabilitetsrådet är otillräckligt för att skapa nödvändig samsyn om hur stabilitetsfrågorna bör hanteras. Dessutom saknas skarpa verktyg för att påverka marknaden i önskad riktning.

Organisationen av makrotillsynen bör därför ses över och förtydligas. För de områden där det kan vara praktiskt med ett fortsatt delat ansvar ska det klart framgå vilka olika moment respektive myndighet har huvudansvar för samt hur myndigheterna ska samverka för att åstadkomma en gemensam syn.

Vidare bör Finansiella stabilitetsrådet bli ett forum för samverkan med en gemensam beslutsprocess. Rådet bör också vara avsändare av en gemensam rapport om finansiell stabilitet. Det är viktigt att processen för överväganden och beslut blir fortsatt transparent i delar där det inte motverkar syftet, dvs. att bygga stabilitet i det finansiella systemet.

Slutligen bör myndigheternas befogenheter och verktyg utvecklas och göras tillgängliga för respektive myndighet att hantera under eget ansvar. Det är i det sammanhanget viktigt att respektive myndighet ges en tillräckligt bred och djup befogenhet men också ansvar för att kunna agera i tid och tillräckligt kraftfullt.

Mot den bakgrunden tillstyrker vi motionerna 2016/17:2407 av Mikael Eskilander och Sara-Lena Bjälkö (båda SD) och 2016/17:2444 av Olle Felten m.fl. (SD) yrkandena 1–4.

2. EU:s bankunion och bankstrukturfrågor, punkt 4 (V)

av Håkan Svenneling (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:732 av Ulla Andersson m.fl. (V) yrkandena 1, 8 och 9 samt
avslår motion
2016/17:1077 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 8.

Ställningstagande

Det svenska banksystemet är stort i förhållande till den svenska ekonomin och domineras dessutom av de fyra storbankerna. Om någon av dessa banker får problem kan förtroendet för hela det finansiella systemet ifrågasättas, vilket i sin tur kan få allvarliga konsekvenser för den reala ekonomin. Storbankernas beroende av marknadsfinansiering med korta löptider, till stor del från utlandet, ökar också sårbarheten i det finansiella systemet. Det finns vidare ett antal förhållanden som tyder på bristfällig konkurrens på bankmarknaden. Mot den bakgrunden bör en parlamentariskt sammansatt bankstrukturutredning tillsättas för att närmare studera strukturerna inom den svenska banksektorn och komma med förslag till förbättringar.

Staten och dess olika myndigheter tar ett stort ansvar för att garantera finansiell stabilitet. Riksgälden är s.k. resolutionsmyndighet och har ansvar för både förberedelser och hantering av institut i kris. Det finns också en outtalad garanti från staten att förhindra att någon av de riktigt stora bankerna går i konkurs, eftersom en sådan konkurs skulle hota den finansiella stabiliteten. Eftersom staten tar på sig stora risker och potentiellt stora kostnader för att bevara finansiell stabilitet vore det logiskt att staten också ökar sitt ägande på bankmarknaden. Ett sådant ökat statligt ägande skulle dels öka den finansiella stabiliteten, dels öka konkurrensen till förmån för konsumenterna. Mot den bakgrunden bör bankstrukturutredningen också få i uppgift att ta fram förslag på hur det statliga ägandet inom banksektorn kan öka.

Implicita eller uttalade statliga garantier innebär en kraftig subvention av storbankernas upplåningskostnader. I Storbritannien, USA och inom EU pågår arbete med olika typer av bankdelningslagar. De tekniska lösningarna ser olika ut, men syftet är i grunden detsamma: att resultatet från bankernas s.k. invest-mentverksamhet inte ska spilla över på resultatet för den mer traditionella af-färsverksamheten. Därmed förhindras att skattebetalarnas pengar riskeras för vad som inte kan räknas som samhällsnyttig verksamhet. Därför bör bank-strukturutredningen få i uppdrag att ta fram en bankdelningslag som separerar traditionell bankverksamhet från investmentverksamhet.

Jag tillstyrker mot den bakgrunden motion 2016/17:732 av Ulla Andersson m.fl. (V) yrkandena 1, 8 och 9.

3. EU:s bankunion och bankstrukturfrågor, punkt 4 (L)

av Mats Persson (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2016/17:1077 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 8 och
avslår motion
2016/17:732 av Ulla Andersson m.fl. (V) yrkandena 1, 8 och 9.

Ställningstagande

Den europeiska fasen av finanskrisen utbröt i stor utsträckning på grund av misskötta banker. Sverige och Storbritannien är i dag de enda två av EU:s medlemsländer som helt står utanför bankunionen. När Storbritannien nu sannolikt lämnar EU ökar kostnaden för Sverige för att stå utanför ytterligare. Jag anser därför att Sverige bör gå med i bankunionen. Det skulle minska

riskerna i vår banksektor och i förlängningen i våra offentliga finanser, samt innebära att Sverige tar sitt ansvar för att bidra till att förebygga nästa europeiska finanskris. Sverige bör kraftfullt verka för att den europeiska insättningsgarantin kommer på plats och likaså för att den europeiska bankmyndigheten (EBA) efter Storbritanniens utträde ur EU placeras i Stockholm.

Jag tillstyrker därmed motion 2016/17:1077 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 8.

4. Kontanthantering och betaltjänster, punkt 5 (C)

av Emil Källström (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion 2016/17:865 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 34 och avslår motionerna 2016/17:620 av Maria Strömkvist m.fl. (S), 2016/17:888 av Krister Örnfjäder (S), 2016/17:2474 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkandena 7 och 8, 2016/17:2591 av Olle Felten och Anna Hagwall (båda SD) yrkandena 1–4 och 2016/17:2820 av Peter Persson och Erik Ezelius (båda S).

Ställningstagande

Handlarna förlorar årligen stora belopp på bedrägerier. Samtidigt har handlarna i dag svårt att göra snabba och korrekta identitetskontroller för att säkerställa köparnas identitet, inte minst eftersom många köp sker via internet. Regeringen bör därför utreda hur man med ett bibehållet högt integritetsskydd och utan att påverka handeln negativt kan skapa ett system som är både praktiskt och säkert. Det kan exempelvis handla om att använda biometri, såsom i våra pass, en chipp-och-pin-lösning eller en ökad identitetskontroll vid köp eller lån över vissa belopp eller enligt andra parametrar.

Jag tillstyrker därmed motion 2016/17:865 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 34.

5. Kontanthantering och betaltjänster, punkt 5 (V)

av Håkan Svenneling (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:2474 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkandena 7 och 8 samt avslår motionerna

2016/17:620 av Maria Strömkvist m.fl. (S),

2016/17:865 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 34,

2016/17:888 av Krister Örnfjäder (S),

2016/17:2591 av Olle Felten och Anna Hagwall (båda SD) yrkandena 1–4 och

2016/17:2820 av Peter Persson och Erik Ezelius (båda S).

Ställningstagande

Allt fler banker upphör med kontanthantering eller har infört restriktioner för densamma, vilket särskilt drabbar människor i glesbygd. Tillgången till kontanter har blivit en skillnad mellan stad och land. För många är tillgången till kontanter viktig för att kunna ha kontroll över sin ekonomi. Andra vill inte ha kort av integritetsskäl och åter andra har problem med tekniken. Vissa affärer tar inte kort på grund av att det är dyrt. Av det skälet bör bankerna åläggas att upprätthålla en viss kontanthantering.

Sverige ligger i EU:s bottenliga vad gäller tillgången till bankomater samtidigt som möjligheterna att ta ut kontanter ur dessa har försämrats kraftigt. Storbankernas ägande omöjliggör för nya aktörer att etablera bankomattjänster i Sverige utan mycket höga kostnader. När storbankerna stänger ned bankkontoren på landsbygden har det ofta inneburit att också bankomaten har försvunnit. Mot den bakgrunden bör regeringen låta utreda om storbankerna kan åläggas krav på att upprätthålla bankomater på landsbygden.

Jag tillstyrker därmed motion 2016/17:2474 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkandena 7 och 8.

6. Konkurrens och transparens på finansmarknaden, punkt 6 (M)

av Maria Plass (M), Jörgen Andersson (M), Jan Ericson (M) och Anette Åkesson (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:3128 av Lars Hjärmered m.fl. (M) yrkande 2 och avslår motionerna
2016/17:108 av Jonas Eriksson (MP) yrkandena 1 och 2,
2016/17:387 av Peter Jeppsson och Suzanne Svensson (båda S),
2016/17:732 av Ulla Andersson m.fl. (V) yrkandena 2–7,
2016/17:1136 av Jasenko Omanovic och Eva Sonidsson (båda S),
2016/17:1481 av Boriana Åberg (M),
2016/17:2933 av Mikael Eskilandersson och Jonas Millard (båda SD),
2016/17:2987 av Per Åsling och Helena Lindahl (båda C) och
2016/17:3035 av Per Åsling och Anders Åkesson (båda C) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Sverige har en internationellt sett stor finansiell sektor i förhållande till ekonomins storlek. Den ger ett viktigt bidrag till den svenska tillväxten och säkerställer att många branscher och företag har god tillgång till kapital. För att nya företag ska skapas och växa är tillgången till kapital central. Samtidigt behövs god konkurrens också på de finansiella marknaderna. Under de senaste åren har det skett flera skärpningar av regelverken för bank- och finansföretag. Skärpningarna har kommit som svar på finanskrisen och för att bidra till stabilare banker och finansmarknad. Det är rimligt att krav skärpts, men fler och hårdare regler innebär också en risk för en minskad konkurrens eftersom mindre aktörer kan ha jämförelsevis svårare att bygga upp och bekosta nödvändig kompetens. Därför anser vi att Finansinspektionen bör få ett särskilt uppdrag att se över hur regler kan mildras eller tas bort för mindre aktörer i syfte att öka konkurrensen på bank- och finansmarknaden. Dock måste det göras på ett sådant sätt att bankverksamhetens tillförlitlighet inte äventyras.

Vi tillstyrker mot den bakgrunden motion 2016/17:3128 av Lars Hjärmered m.fl. (M) yrkande 2.

7. Konkurrens och transparens på finansmarknaden, punkt 6 (V)

av Håkan Svenneling (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2016/17:732 av Ulla Andersson m.fl. (V) yrkandena 2–7 och avslår motionerna
2016/17:108 av Jonas Eriksson (MP) yrkandena 1 och 2,
2016/17:387 av Peter Jeppsson och Suzanne Svensson (båda S),

2016/17:1136 av Jasenko Omanovic och Eva Sonidsson (båda S),
2016/17:1481 av Boriana Åberg (M),
2016/17:2933 av Mikael Eskilander och Jonas Millard (båda SD),
2016/17:2987 av Per Åsling och Helena Lindahl (båda C),
2016/17:3035 av Per Åsling och Anders Åkesson (båda C) yrkandena 1 och 2
samt
2016/17:3128 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 2.

Ställningstagande

En väl fungerande bolånemarknad är central för hushållens ekonomi. Trots senare års reformer har bankerna fortfarande ett stort informationsövertag gentemot kunderna vid förhandlingar om räntor på bolånen. En bankstrukturutredning bör därför lämna förslag på hur bankerna ska redovisa sina upplåningskostnader för bostadslån på ett likformigt sätt, i syfte att underlätta för konsumenterna vid en förhandling med bankerna.

Utredningen bör också ta fram förslag på att bankerna ska vara skyldiga att informera sina kunder när rabatterna upphör.

Vidare bör bankstrukturutredningen utreda för- och nackdelar med ett förbud mot produktpaketering på bankmarknaden. Att kunderna på en marknad ska kunna jämföra olika produkter mot varandra är centralt för en väl fungerande marknad. På bankmarknaden finns det i detta avseende betydande brister, som bl.a. hänger ihop med att bankerna har olika paketerbjudanden. I sammanhanget bör det dock beaktas att paketlösningar kan vara ett sätt för bankerna att konkurrera och ge kunderna valmöjligheter.

Det kan förekomma samordning mellan företag av mer subtil karaktär som begränsar konkurrensen, men som inte omfattas av bestämmelserna i konkurrenslagen. Bolånemarknaden är ett exempel på en marknad som ”lämpar sig” för olika former av prissignalering. Det är en marknad som domineras av ett fåtal stora aktörer och där kundstocken är förhållandevis trögrikt till följd av direkta och indirekta byteskostnader. Bankstrukturutredningen bör därför utreda ett förbud mot prissignalering på bankmarknaden.

På bankmarknaden finns i dag många samarbeten kring främst olika betalningsförmedlingstjänster, t.ex. Bankgirocentralen och Dataclearing. Internationella kortsamarbeten, samarbete kring bankomater och kring hanteringen av depåer (kontantlager) är andra exempel. Detta gör det svårare för nya aktörer att etablera tjänster i Sverige och ökar risken för kartellliknande utfall. Bankstrukturutredningen bör därför utreda hur de många samarbetena inom banksektorn påverkar konkurrensen och hur alla företag ska kunna ges tillträde till infrastrukturen på de finansiella marknaderna på lika villkor utan att allmänhetens tillgång till snabb och enkel service påverkas negativt.

Flera undersökningar har visat att bankkunder generellt har låg kunskap om vad deras banktjänster kostar. Av det skälet bör bankstrukturutredningen ta fram förslag till krav på bankerna om årliga kostnadssammanställningar som

informerar kunderna om hur mycket de har betalat i avgifter till banken. Sådana sammanställningar ska innefatta en översikt över de räntor som kunden mottagit och betalat under året.

Jag tillstyrker därmed motion 2016/17:732 av Ulla Andersson m.fl. (V) yrkandena 2–7.

8. Fakturabedrägerier och inkassoverksamhet, punkt 8 (SD)

av Oscar Sjöstedt (SD) och Dennis Dioukarev (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion 2016/17:2309 av Johnny Skalin (SD) och avslår motionerna 2016/17:1121 av Helena Bouveng och Mats Green (båda M) och 2016/17:1182 av Mats Green m.fl. (M).

Ställningstagande

Systemet med indrivning av förfallna fakturor skulle kunna göras mer överskådligt och generellt genom att man inför en skyldighet för inkassoföretagen att alltid ställa ut minst 30 dagar till sista betalningsdatum. En sådan minsta tidsfrist borde vidare kombineras med att inkassokravet måste vara konsumenten till handa högst två dagar efter utställd faktura, och att bevisbördan för detsamma läggs på indrivaren.

Därmed tillstyrker vi motion 2016/17:2309 av Johnny Skalin (SD).

9. Frågor om SBAB, punkt 9 (V)

av Håkan Svenneling (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion 2016/17:2472 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkandena 1–3 och avslår motionerna

2016/17:1005 av Sotiris Delis (M) och
2016/17:2745 av Erik Bengtzboe (M).

Ställningstagande

Uppdraget för SBAB som en statlig bank på en privat marknad måste bli tydligare. De statliga bolagen bör användas för att bygga Sverige tryggare, mer jämlikt och ekologiskt hållbart samt för att öka konkurrenskraften och inte minst jämna ut orättvisa skillnader mellan stad och landsbygd.

I stället för att avveckla sin utlåning till stora delar av landet borde SBAB komplettera marknadens bristande utlåning på landsbygden. SBAB borde som marknadskompletterande bank stödja nybyggnad på landsbygden genom lånemodeller som gör det möjligt att bygga nytt även där marknadspriset är lågt. Regeringen bör därför ändra ägardirektiven på så sätt att SBAB ska upprätthålla god service och goda villkor i hela landet och därigenom bli ett samhällsnyttigt företag. Detta förslag är i linje med den alternativa modell för att finansiera ett ökat byggande på landsbygden som den parlamentariska landsbygdskommittén presenterade i sitt slutbetänkande med förslag till en sammanhållen politik för arbete, hållbar tillväxt och välfärd i Sveriges landsbygder som lämnades i januari 2017 (SOU 2017:1).

En annan faktor är att omständigheterna kring att driva företag varierar beroende på var i Sverige man verkar. SBAB bör därför få i uppdrag att se över hur den kan bidra till att finansiera lån för företag på landsbygden och vilka särskilda aspekter som bör beaktas i detta.

Genom att arbeta med produktutveckling skulle SBAB dessutom på ett konkret sätt kunna öka finansieringsmöjligheterna för små och nystartade företag på landsbygden. SBAB bör därför få i uppdrag att aktivt arbeta med att utveckla lösningar för produktutveckling för små och medelstora företag i syfte att vara ett komplement till marknaden.

Därmed tillstyrker jag motion 2016/17:2472 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkandena 1–3.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2016/17

2016/17:79 av Johan Nissinen (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att svenska banker bör vara skyldiga att ha kapitalkrav på minst 15 procent och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:108 av Jonas Eriksson (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av lokal närvaro av bankverksamhet och bankkontor på landsbygden och på andra platser där tillgängligheten till banker i dag är låg, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökad konkurrens och transparens i banksektorn när det gäller villkor för kontanthantering, in- och utlåning, räntor och krediter för företagare, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2016/17:267 av Dennis Dioukarev (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten till statliga startlån till unga vuxna och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:273 av Dennis Dioukarev (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att införa ett räntetak för kreditgivare och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:387 av Peter Jeppsson och Suzanne Svensson (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om sparbankernas möjligheter att konkurrera på samma villkor som andra banker och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:544 av Anders Schröder (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett bruttosoliditetskrav och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa regleringar som kräver att bankerna i sina riskanalyser tar hänsyn till miljörisker, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i lämpliga internationella förhandlingar bör driva frågan om att verka för att miljörisker inkluderas bland de internationella krav som ställs på banksektorn, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2016/17:585 av Susanne Eberstein (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över behovet av en valutareservavgift för banker och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:620 av Maria Strömkvist m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bankers upprätthållande av rimlig kontantservice och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:732 av Ulla Andersson m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en parlamentarisk utredning, en bankstrukturutredning, och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en bankstrukturutredning får i uppdrag att ta fram förslag på att bankerna ska redovisa sina upplåningskostnader för bostadslån på ett likformigt sätt, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en bankstrukturutredning får i uppdrag att ta fram förslag på att bankerna ska vara skyldiga att informera sina kunder när rabatterna upphör och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en bankstrukturutredning får i uppdrag att utreda för- och nackdelar med ett förbud mot produktpaketering på bankmarknaden och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en bankstrukturutredning får i uppdrag att utreda möjligheten till att förbjuda prissignalering på bankmarknaden och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en bankstrukturutredning får i uppdrag att utreda hur de många samarbetena inom banksektorn påverkar konkurrensen och hur alla företag ska kunna ges tillträde till infrastrukturen på de finansiella marknaderna på lika villkor utan att allmänhetens tillgång till snabb och enkel service påverkas negativt, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en bankstrukturutredning får i uppdrag att ta fram förslag till krav på

bankerna om årliga kostnadssammanställningar och tillkännager detta för regeringen.

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en bankstrukturutredning får i uppdrag att ta fram förslag på hur det statliga ägandet inom banksektorn kan öka och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en bankstrukturutredning får i uppdrag att ta fram en bankdelningslag som separerar traditionell bankverksamhet från s.k. investmentverksamhet och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:865 av Annie Lööf m.fl. (C):

34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stoppa bedrägerier och id-kapningar och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:876 av Hans Hoff (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om penningtvätt och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:888 av Krister Örnfjäder (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över bankers och liknande verksamheters ansvar för tillgång till kontanter i hela Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1005 av Sotiris Delis (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten för staten att avyttra innehavet i SBAB, i sin helhet eller i form av en majoritetspost, och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1077 av Jan Björklund m.fl. (L):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om EU:s bankunion och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1121 av Helena Bouveng och Mats Green (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av införande av högre krav och förutsättningar för startande och bedrivande av inkassoverksamhet i kampen mot bluffakturor och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1136 av Jasenko Omanovic och Eva Sonidsson (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om rätt för konsumenter att behålla sitt kontonummer vid byte av bankkonto och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1182 av Mats Green m.fl. (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av införande av högre krav och förutsättningar för startande och bedrivande av inkassoverksamhet i kampen mot bluffakturor och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1192 av Solveig Zander (C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fondbolag som anlitar externa distributörer bör tvingas anmäla det till Finansinspektionen och dessutom ansvara för att distributören har erforderliga tillstånd, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vite alternativt indragna tillstånd bör vara konsekvensen vid överträdelser av gällande regler och riktlinjer för både fond- och säljbolag och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fondbolag som inte följer Finansinspektionens föreskrifter och riktlinjer för distribution av fonder ska kunna sanktioneras av Finansinspektionen och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Finansinspektionen bör ges rätt att agera mot distributörer som saknar erforderliga tillstånd samt bör ges rätt att kräva att aktörer som bedriver tillståndspliktig verksamhet söker de tillstånd som krävs för att bedriva den verksamhet som bedrivs, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2016/17:1203 av Jan R Andersson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om engagemangsrapporter för borgensåtaganden och andra ansvarsförbindelser för privatpersoner och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1481 av Boriána Åberg (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra en översyn av lagen om Svenska skeppshypotekskassan och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1639 av Yilmaz Kerimo (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avskaffa bolånetaket och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:1845 av Elisabeth Svantesson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att noga följa utvecklingen i arbetet med att minska hushållens skuldsättning samt följa upp införda åtgärder med att förbättra hushållens ekonomi och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2309 av Johnny Skalin (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om förfallna fakturor och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2407 av Mikael Eskilandersson och Sara-Lena Bjälkö (båda SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda en begränsning av bankers möjlighet till borgen vid bostadslån och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2444 av Olle Felten m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka ledningsstrukturen kring arbetet med finansiell stabilitet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att organisationen av makrotillsynen ses över och förtydligas och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om gemensam rapport om finansiell stabilitet och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om myndigheternas ansvar och befogenheter och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2455 av Markus Wiechel (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att finansiella institutioner som erbjuder krediter till konsumenter ska stå under Finansinspektionens tillsyn och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda införandet av ett integritetssäkert, heltäckande kreditregister med samtliga medborgares skulder och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2472 av Håkan Svenneling m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ändra ägardirektiven på så sätt att SBAB ska upprätthålla god service och goda villkor i hela landet och därigenom bli ett samhällsnyttigt företag, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att SBAB bör få i uppdrag att se över hur de kan bidra till att finansiera lån för företag på landsbygden och vilka särskilda aspekter som då bör beaktas, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att SBAB bör få i uppdrag att aktivt arbeta med att utveckla lösningar för produktutveckling för små och medelstora företag i syfte att utgöra ett komplement till marknaden, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2016/17:2474 av Håkan Svenneling m.fl. (V):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bankerna ska åläggas att upprätthålla en viss kontanthantering och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en utredning bör tillsättas för att utreda om storbankerna kan åläggas krav på att upprätthålla bankomater på landsbygden och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2591 av Olle Felten och Anna Hagwall (båda SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkra tillgången på kontanter i hela Sverige och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kontanters roll som betalningsmedel bör stärkas, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Riksbanken bör ges ett starkt ansvar för kontanthanteringen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bankerna ska påföras en skyldighet att hantera kontanter, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2016/17:2745 av Erik Bengtzboe (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att sälja SBAB och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2820 av Peter Persson och Erik Ezelius (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om statlig styrning vid omställning av betalningssystemet från kontanter till elektroniska tjänster och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2933 av Mikael Eskilandersson och Jonas Millard (båda SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra bankkontonummer flyttbara och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:2987 av Per Åsling och Helena Lindahl (båda C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett regelverk för att underlätta överföring av försäkringsrisker i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3035 av Per Åsling och Anders Åkesson (båda C):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en möjlighet för sparbanker att ta in externt kapital och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det svenska regelverket för banker behöver ses över i syfte att åstadkomma en proportionalitet och rimlighet i användningen och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3057 av Ola Johansson och Rickard Nordin (båda C):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den finansiella sektorn bör utveckla policyer för att motverka särbehandling av företagare utifrån kön och tillkännager detta för regeringen.

2016/17:3128 av Lars Hjälmered m.fl. (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Finansinspektionen i uppdrag att se över hur regelverket i banksektorn kan förenklas för små aktörer så att konkurrensen kan öka, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2016/17:3263 av Anders Hansson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att penningtvättslagen bör utvidgas till att omfatta sakförsäkringar och tillkännager detta för regeringen.